

Traumatiskt visum

(förspel till den nya resan)

Brev till indiska ambassaden i Stockholm (i översättning från engelskan):

"Jag har rest årligen till Himalaya sedan 1992 för att vandra i bergen. Efter inbördeskriget i Nepal har jag inte haft möjlighet att besöka det landet på nytt, då jag inte beviljats mer än dubbelt inträde i Indien. De senaste åren har jag ansökt om tre, men då det inte har beviljats har jag inte kunnat besöka Nepal sedan år 2000.

Vanligen gör jag två resor till Himalaya årligen, en i augusti till Ladakh och en i november till Sikkim. Enbart dubbelt inträdesvisum till Indien har därför inte möjliggjort besök i Nepal.

Även formalitetskomplikationerna vid visumansökningarna har blivit värre år för år. För 20 år sedan var det avgiftsfritt, gradvis blev det dyrare, och till detta kom extra komplikationer med erforderliga fotografier och digitaliseringen.

Varje år har det uppstått nya svårigheter som tagit en med överraskning. Detta år hade jag otur att hamna i en falsk visumansökningsapplikation med länkar från er ambassad. Jag har inte kunnat återfinna denna sida, antingen har den bytt länkar eller tagits bort, den avkrävde mig 90 dollar i expeditonsavgift, som jag trodde jag betalade för visumet, men när visumavgiften tillkom blev jag misstänksam, ringde er ambassad och fick veta att det var en falsk sida som ni hade problem med. Denna falska visumansökningsapplikation har dock bara gjorts möjlig genom de höga visumavgifterna. Jag blev följaktligen tvungen att göra en polisanmälan, skaffa nytt kreditkort och göra hela processen om från början.

I tisdags kom min ansökan tillbaka obehandlad då fotografiet inte godkänkts, vilket kostade mig 250 kronor i expeditonsavgift. Jag gjorde exakt samma sorts fotografi senaste år, och det var inga problem då. Varför var det det nu?

Detta är alltså tredje gången jag nu fyllt i en ny ansökan och andra gången jag skickar in den. Jag förstår att ingenting av allt detta har varit avsiktligt från er sida, och jag berättar detta för er bara för att visa hur det fungerar. Sammanlagt har jag nu betalat 2000 kronor för de ackumulerade visumproblemen, vilket är ungefär 15,000 rupier, som man kunde leva tre veckor på i Indien.

Jag känner att en liten protest är relevant. Som seniorresenär och veteranvandrare i Indiens berg sedan 23 år tycker jag att jag är värd en mindre nedrig behandling. Om ni inte vill att jag reser till Indien, var då snäll och säg det, och jag slutar göra det. Dessa traumatiska omständigheter fick mig nästan att inhibera resan, om jag inte redan hade betalt biljetten."

Polisen låter meddela, att den lagt ner förundersökningen, "då det är uppenbart att bedrägeriet inte kan spåras."

Idag 31 juli kom beskedet att min visumansökan godkännts, så resan lär bli av.

Håll i er!

Tillbaka till Zanskar, del 1: Hem före mörkret i Simla.

Resan började ju inte bra med det värsta visumstrulet någonsin med både nätbedrägeri, polisanmälningsturer, bankomgångar med nytt kreditkort och om från början igen med visumet i retur från ambassaden, då fotot inte kunde godkännas på grund av "skuggor".

Men resvädret var idealiskt. Sommaren tycktes äntligen ha kommit efter många om och men den andra veckan i augusti, så man slapp åtminstone regn till avresan. Men i Vanda, Helsingfors, strulade det till sig. Vi skulle hämtas från flygmaskinen med buss, men den bussen kom aldrig, så det blev en lång väntan. När den slutligen kom körde den oss till ett ställe som det var omöjligt att hitta ut ur. Det fanns ingen transferutgång från denna flygstationens källarlokal. Enda vägen ut var till entrén, där enda vägen ut var genom en ny säkerhetskontroll i massiv trängsel med bortåt fem tusen ystra japaner, kineser och koreaner. Dessa hade översvämmat flygfältet denna dag.

När man äntligen var inne och kunde börja försöka ta det lugnt inför en fem timmars väntan på anslutningen fungerade inte Wi-Fi. Detta skulle bli en följetong under hela resan: Wi-Fi överallt som inte fungerade. Man kom ut på Google men inte längre. Jag frågade flera andra som hade samma problem. De kom ut på nätet men kunde inte använda det. Hellre än att bara snurra runt med ständigt nya försök som ständigt misslyckades var det bara att släcka ner och ta upp en god bok i stället.

Annars fungerade allting perfekt. På väg till Finland hade man fått njuta av Vättern i hela dess längd samt hela Stockholm, och strax före solnedgången kunde man även urskilja kanalerna och Nevskij Prospekt i Sankt Petersburg.

Jag hade turen att komma på ett plan som inte var proppfullt. Många säten var lediga och även det bredvid mitt, så jag kunde bekvämt sträcka ut mig över två sitsar.

Vi kom fram till Delhi punktligt före soluppgången. När jag kom ut för att söka upp bussen till busstationen fick jag en skojare över mig som var svår att bli av med. Han menade att bussen skulle komma först om en timme, då det var helgdag (14 augusti), och att det var bättre att jag tog en taxi in till en turistbyrå enligt hans anvisningar. Till slut lyckades jag skaka honom av mig och fann bussen, som inte alls väntade med att köra oss till busstationen.

Där fann jag en buss till Simla till klockan 8, som lyckligt befriade oss från den kvalmiga flämthettan – det var 34 grader – och fläktade oss hela vägen upp till Simla tio timmar senare. Först när man kom upp i bergen kunde man börja andas med någon lättnad igen. Det var mulet, men det var inte många droppar regn man fått under vägen.

Så långt hade allt för en gångs skull klaffat perfekt. Inga förseningar, inget Chandigarh-strul, ingenting att oroa sig för, och i Simla fick jag genast biljett till nattbussen till Manali. Det var bara att gå upp till *the Indian Coffee House* och ta det lugnt.

För en gångs skull hade man kommit fram till Simla före mörkret, vilket jag såg som ett mycket gott tecken. I Manali hade Johannes lovat ställa till med en ny konferens, jag hoppades få uppleva den vackra Marianne igen, och även om han inte nämnt något om ämnet kunde man nästan ta för givet att det måste ha med Isis-krisen att göra.

del 2: *Ny ordning i Manali*

Bussresan till Manali blev som den blev. Jag hade bett om en fönsterplats men inte den vid dörren. Bredvid mig hamnade en jättetjockis. Utgångsläget för nattbussresan var det sämsta tänkbara.

Dessutom blev bussen överfull. En samling stökiga ungdomar hamnade i sittbrunnen framför mig i trappan till dörren. De försåg sig med kartongbitar att sitta på för att inte smutsa ner och nöta byxorna. Och chauffören körde djävligt fort, särskilt i svängarna, så att bromsarna skrek.

Naturligtvis blev det inte särskilt mycket sömn. Tjockisen gjorde sitt bästa för att breda ut sig även över mig, vilket han var omedveten om, då han sov. Men hur det nu var lyckades jag stjäla mig till litet sömn.

När jag vaknade med ett ryck var klockan närmare tre och alla ungdomarna försvunna. Borta var allt deras bagage. Borta var även min ryggsäck, som legat bland de andra, då den inte fått plats på bagagehyllan. Vi letade efter den, men allt var tomt. Så lyfte en passagerare på en filt, och där låg den. Vilken lättnad! Den hade bara gömts undan för säkerhets skull.

Vi nådde Manali klockan 6 efter åtta timmar. Allt var ännu mörkt och tyst och stängt. Jag vilade en stund sittande på stationen innan jag vågade mig upp till Greenland.

Det var en ny thriller varje år. Skulle något ha förändrats? Skulle min gamle värd finnas kvar?

Grinden stod vidöppen. Det hade den aldrig gjort förut. Trädgården var övervuxen och misskött. Ringklockan fungerade inte. Allt var låst, men några fönster var öppna. Jag satte mig ner på farstukvisten och väntade.

Efter en stund kom en ung man ut. Det var en lokal gäst. En stund senare kom två unga män ut. De var de nya direktörerna. Min gamle värd bodde inte längre kvar utan hade leasat ut sitt värdshus, som Tara leasat förra året. De nya leasarna kände inte Tara.

Det var alltså en helt ny styrelse på stället. Jag fick ett av de lägre rummen, men på min förfrågan om jag fick betala samma pris som senaste år blev svaret ja. Det var jag tacksam för och stannade kvar.

Sålunda var det fritt fram för att slappna av och känna sig hemma i Manali. Jag var i förvånansvärt god form efter två nätter sittande utan säng och kunde genomföra min vanliga morgongymnastik alldeles som vanligt. En timmes extra vila gjorde susen. Sedan var det bara att duscha och börja leva.

"Vi kommer att dryfta rasismen," berättade Johannes uppe i Vashisht, där vi träffades i ett terrasscafé med utsikt över hela Manali på andra sidan Beas, medan det i caféet bredvid satt två unga män och bolmade på chillumholkar, "då den aktualiserats överallt i världen de senaste åren inte längre som ett föraktligt problem utan i breda lager som en logisk slutsats, nödvändighet och försvarsåtgärd."

”Beror det enbart på islams skenande aggressivitet?”

”Det och flyktinginvasionen i Europa, som åter aktualiserat arabstomsproblematiken. Bara de senaste dagarna har ju afrikanska muslimska flyktingar skurit halsen av oskyldiga offer utan motiv både i Sverige och Norge. I Norge börjar fler och fler anse att Breivik hade rätt. Det är sådana svåra frågor vi skall försöka gå till rätta med.”

”Var?”

”Det är frågan. Ett förslag är att varje deltagare skulle få välja *sin* plats för en dags diskussioner, men en enda dag skulle nog räcka. Flera offentliga caféer har föreslagits, men man vet aldrig om man får sitta i fred där. Ditt café i Old Manali vid vattnet vore idealiskt, men frågan är om inte vattnet brusar för ljudligt där. Bäst vore vårt ställe från förrförra året, men vi vet inte om vi kan vara där i år.”

”Mariannes ställe?”

”Ja.”

”Är hon här?”

”Hon kommer.”

Det var allt han ville avslöja om konferensen. Han visste inte ännu säkert vilka och hur många som skulle komma, då de flesta var osäkra.

Det fanns ett antal indiska gäster på Greenland. När jag skulle öppna min dörr med det sedvanliga hopplösa indiska hänglåset kom det fram en liten flicka och hjälpte mig. Hon var mycket nyfiken. Hon kunde högst vara 13 år. Hon kom in i rummet och frågade vem jag reste med. När hon förstod att jag reste ensam gjorde hon stora ögon. Hon trodde inte sådana djur fanns. ”*No room mate?*” Nej, ingen rumskamrat. Då frågade hon: ”Får jag bli din rumskamrat?” Rummet hade en dubbelsäng, och hon bjöd alltså ut sig. Det hade aldrig hänt mig i Indien förut och allra minst i Greenland.

3. Inledande förhandlingar

Samma kväll hade vi en sorts inledande möte inför den osäkra konferensen. Det var mest för att Johannes ville att jag skulle träffa en indier som var mycket engagerad i den muslimska frågan.

”Om ni har någon muslim med i konferensen tänker jag inte delta.”

”Men måste inte muslimer få kunna försvara sig?” genmälde Johannes.

”Det finns inget försvar för islam. Det är en våldsberättigande religion som binder sina bekännare till sig genom hot om våld och genom att berättiga dem till våld som muslimer som en sorts privilegium. Jihad, som är en helig plikt för varje muslim, är våld och ingenting annat som bara är riktat mot icke-muslimer. Allt motstånd måste krossas. Det är islams främsta lag.”

”Så du menar att det inte finns några goda muslimer, och att den enda goda muslimen är en död muslim?”

”Naturligtvis finns det undantag, men de är alltid individuella.”

”Så du menar att islam rent kollektivt är förkastligt?”

”Fullständigt. Det har bara åstadkommit ont i världen och kan inte åstadkomma annat.”

"Thakur är indier och vet vad han talar om," förklarade Johannes för mig. "Inget land har utstått så svår förföljelse och förstörelse genom islam som Indien. Såren är mer än 500 år gamla men har aldrig läkts."

"Hela norra Indien utsattes för historiens värsta förintelse och förödelse," fortsatte Thakur, "och såret revs upp på nytt när Indien delades mellan Indien och Pakistan."

"Thakur är från Punjab," förklarade Johannes.

"Britterna lyckades förena hinduer och muslimer under samma tak. De skulle aldrig ha släppt Indien. Gandhi ville det inte men tvingades till det genom Subhandas Chandra Bose och hans extremism. Bara för Boses skull hatade Churchill Gandhi. Resultatet av delningen blev Punjab-massakrerna, som sikherna aldrig kunde förlåta Gandhi. Därför mördades han."

"Men muslimerna byggde Taj Mahal," invände jag.

"Ett undantag. Och för detta mausoleum över sin älskade hustru fängslades kung Shah Jahan på livstid av sin son som straff."

"Så du menar att världens 1,6 miljarder muslimer utgör ett hot mot resten av världen?" frågade Johannes.

"I högsta grad. Det menar Egyptens president också. De vägrar ju ha någon födelsekontroll och är därvidlag värre än katolikerna. De behandlar och misshandlar kvinnor som djur, som om de bara var till för att kränkas. I sin ingrodda ondska, som avsiktligt kultiverades hos dem genom hjärntvätt för att göra dem till livegna slavar på livstid, är de ovärdiga som människor. De har inget utrymme för mänsklig rättvisa annat än för muslimer, och de propsar på att islamisera hela Europa. Visst utgör dessa 1,6 miljarder våldsbenägna blindstyren en fara för mänskligheten."

"Och vad skall vi göra åt saken?"

"Beträffande Isis finns det bara en sak att göra: utrota dem alla. Beträffande de övriga har de inget val än att låta sig sekulariseras. De får gärna behålla islam som filosofi, liksom alla religioner bör desarmeras till filosofier, även om islam inte just har mycket filosofi att komma med."

"Omar Khayam? Khalil Gibran? Hafiz? Rumi?"

"Utbölingar allihop. Ingen riktig muslimsk författare eller filosof var någon riktig muslim. Hafiz bara gycklar med islam, och Firdausi erkänner Moses som en större profet än Muhammed.

Då kommer vi till judendomen. Både kristendomen och islam kommer av judendomen. Skillnaden mellan dem är att kristendomen anammat Gamla Testamentet som sin heliga bok tillsammans med det Nya Testamentet medan islam inte gjort det.

I stället har islam nöjt sig med att plagiera berättelser ur Genesis för att anpassa dem till Koranen och främja sina egna syften. Och så har Koranens folk ofta menat att Koranen är den enda bok som behövs och ofta ägnat sig åt bokbål för den sakens skull."

"Skall vi då bränna Koranen? Gladstone menade på sin tid att det aldrig skulle bli fred i världen så länge Koranen fanns."

"Inte alls. Låt Koranen vara. Men Koranens folk måste lära sig att det finns andra lika nyttiga böcker som Koranen, liksom Bibelns folk måste lära sig att det finns andra lika nyttiga böcker som Bibeln. På samma sätt måste hinduiska fanatiker lära sig att det finns andra lika nyttiga böcker som Bhagavad-Gita. Och så vidare. Litteratur är alltid god som

litteratur. Litteratur är aldrig bra att ta för mycket på allvar. Litteratur är bra att lära sig av men aldrig bra som absolut auktoritet för ofelbarhetstroende bokstavstroagna.”

Där slöt vårt samtal, för det började skymma, och jag måste ner från Vashisht igen.

På vägen hem passerade jag det gamla Café Momo, mitt första och sista älskingscafé i Manali, som de senaste åren varit stängt. Nu var det öppet igen – men upplåtet som koranskola för små barn. Jag undrade vad Thakur hade menat om den saken.

del 4: *Marianne*

Vi hann ännu träffa Marianne den kvällen. Hon hade just kommit, och hon var mycket intresserad av Thakursamtalen. Johannes redogjorde för dem och bad mig korrigera om det behövdes. Det behövdes inte. Sålunda kunde jag memorera dem ännu bättre.

”Europa har varit så naivt,” sade Marianne. ”Jag har full förståelse för Marine le Pen och för hennes framgångar och för alla de länder som vill förbjuda burkhan bara för att rikta ett välbehövligt slag direkt mot det mest mänskligt oacceptable med islam – kvinnans ställning som husdjur. Jag har också förståelse för Viktor Orban i Ungern och Paavo Väyrynen i Finland som vill skicka tillbaka alla afrikaner till Afrika. Vi har en sekulär kultur och demokrati att försvara mot dem som vill påtvinga oss motsatsen. Så enkelt är det.”

”Frågan är om det är praktiskt möjligt,” sade Johannes. ”Muslimska invandrare är lokalt redan i sådana majoriteter att det blir svårt att bli av med dem.”

”Blir vi inte av med dem måste konflikterna bli värre. De genomför sharialagar, de knivhugger folk av ren desperation utan anledning, genom att de är hysteriskt religiösa är de helt otillförlitliga och kan när som helst ta sig till vad som helst, det är bara muslimer som blir självmordsbombare, och den där norrmannens massaker på en massa socialdemokrater kan jag bara se som ett naturligtvis fördömansvärt och missriktat men ändå teoretiskt förståeligt utslag av förtvivlan över att hans egna socialdemokratiska landsmän släppt in en massa muslimer i landet.”

”Så du kan inte heller ta muslimerna i försvar.”

”Jag är den sista som kan göra det efter allt vad de har gjort i Frankrike.”

”Zigenarna då. Sarkozy gjorde ju sig avskyvärd över hela Europa när han för en del år sen ville sparka ut alla zigenare ur Frankrike. Hade han rätt eller fel?”

”Det kan väl du svara på, Christian, som bor i Sverige, där romernas situation blivit ett allmänt problem.”

”Jag kan varken försvara Sarkozy eller säga att han hade rätt. Under de senaste två åren har Sverige översvämmats av romer som utmärkt sig som tiggare utan att vara det minsta fysiskt handikappade. Många av dem är riktigt söta unga damer. De gör ingenting utom att bara sitta i gatan och tigga. Jo, en sak gör de: de har ständigt sina mobiltelefoner tillgängliga, som de alltid pratar i. Jag undrar vem som betalar deras mobilräkningar. Är det välfärden? Och folk är dumma nog att ge dem pengar. De kommer bara hit för att göra sig förtjänster på tiggeri och sociala pengar och sedan resa hem igen med klirr i kassan. Till och med i Indien finns det anslag uppsatta som ber allmänheten att inte uppmuntra tiggeri. Nej, det är fel att skicka hem dem, men det är också fel att ge dem pengar. Om folk inte var dumma nog att ge dem pengar skulle de inte komma hit.”

”Och när de väl kommit in i landet och skaffat sig fotfäste stannar de och utvecklar sin parasitism så länge det går. De kan inte annat. De duger inte annat till. Det bevisar de med att vägra arbeta fastän de är arbetsdugliga.”

”Så Thakur ville inte bränna Koranen, och du vill inte utvisa romer, Christian. Vad vill du inte göra mot muslimerna och romerna, Marianne?”

”Vad menar du?”

”Du ville inte ta ställning till Sarkozys utvisning av romer. Du överlät frågan till Christian. Vill du ta ställning nu?”

”Jag håller med Christian. Man kan inte bara utvisa romer. Men man kan låta bli att ge arbetsdugliga tiggare pengar.”

”Det tycks vi då alla tre vara överens om. Och muslimerna? Vill du utvisa dem?”

”Ja, om de gör skada. Om de inte sköter sig begär de att bli utvisade, och det är en skam om vi då inte utvisar dem.”

”Och har du någonting mot muslimer, Christian?”

”Bara deras arrogans och förmäthenhet. De kommer hit fullständigt okunniga om vår kultur och kräver då att få påtvinga oss deras. Vår anrika västerländska kultur och civilisation med dess arkitektur och enorma diktning, dess filosofi och mysticism, dess extremt högt utvecklade klassiska musik med balett och utomordentlig filmkonst i släptåg, vår konsthistoria med hela renässansen, barocken, rokokon och romantiken med deras estetiska rikedom, allt detta betyder ingenting för dem mot deras koranskolor och sharialagar, som förbjuder alkohol, bildkonst, självständiga damer, vackra kläder och att män rakar sig. Det är en odräglig arrogans och förmäthenhet som bara beror av den grovaste okunnighet och ignorans, som dess värre är självvald.”

”Och vad vill du göra åt saken?”

”De har inget val. De måste assimileras eller acceptera att aldrig bli accepterade.”

”Du och Marianne tycks vara ganska överens.”

Ja, vi var helt överens, och inte ens Johannes kunde försvara muslimerna.

5. Försvar för islam

”Nå, var kommer rasismen in i bilden?” undrade jag.

”Alla semiter är antingen muslimer eller judar. Jag vet inget semitiskt folk som inte är muslimer utom judarna. Således gäller termen antisemitism egentligen lika mycket mot semitiska muslimer som mot judar medan den helt felaktigt oftast kommit att gälla mest bara judar. Men alla muslimer är inte semiter. Det finns de turkiska folken som nästan bara också är muslimer samt delar av de malajiska folken, främst i Indonesien, Malaysia och Filippinerna, som inte alla är muslimer. Så finns det många färgade muslimer i Afrika som inte heller är semiter. Skall alla dessa omfattas av antisemitismen bara för att de är muslimer?”

”Vi tycks behöva uppfinna ett nytt begrepp,” menade Marianne, ”men de flesta jag känner som är antisemiter är det mot alla judar och muslimer.”

”Så har vi den komplicerade frågan om judarna, som inte alls är något enhetligt folk, då de är kraftigt uppblandade med nästan alla andra folk på jorden. Att behandla dem som ras

är därför helt fel. Man kan avsky Israel för dess aggressiva politik, man kan avsky judendomen för dess monoteistiska fanatism, som även omfattas av muslimer, men man kan inte avsky judar för deras rastillhörighet. Det är irrationellt och absurt.”

”Antisemitismen tycks mig bli ett alltmer luddigt begrepp,” menade Marianne.

”Precis. Det är ett begrepp som måste definieras tydligare. Hur upplever du antisemitismen i Frankrike?”

”Den rationella antisemitismen i Frankrike riktar sig konsekvent mot alla muslimer men bara mot ortodoxa judar och, som du säger, det politiskt aggressiva Israel. Den vänder sig inte alls mot assimilerade judar eller några judar alls som bemödar sig om att leva som vanliga människor. Tvärtom. Dessa är de bästa medborgarna, medan muslimer nästan aldrig kan bli några goda eller pålitliga medborgare i vårt sekulära samhälle.”

”Omfattar Marine le Pen samma inställning?”

”Jag tror det. Alla goda fransmän gör det.”

”Och har du inget försvar för islam, Johannes?” undrade jag.

”Naturligtvis har jag det. Alla muslimer jag känner är generösa och gästfria. Goda muslimer är oerhört disciplinerade framför allt när det gäller renlighet. Den muslimska krisen i Europa handlar mest om kulturchock och kulturkrock, enär de har svårt för att anpassa sig efter andra kulturmönster än sitt eget, vi har svårt för att acceptera muslimernas puritanism, vår kultur är oförenlig med deras och naturligtvis framför allt deras ingrodda religiösa aggressivitet: det är varje muslims plikt att utbreda islam över världen, vilket är ett fördomsfullt nedvärderande av alla andra religioner utan annan sak än ignorans. Som Thakur sade: Det finns andra böcker och filosofier än Koranen, Bibeln och Bhagavad-Gita, som i jämförelse med andra böcker och filosofier egentligen bara har bestående värde som nyttig litteratur. Kort sagt, jag både försvarar islam och delar era invändningar mot den.”

Därmed avslutades äntligen denna långa dag, och jag fick gå hem och sova, vilket inte var lätt, då denna min första riktiga dag i Indien 2015 var den 15 augusti, som var Indiens självständighetsdag, vilket gett Thakur anledning till gliringar mot detta; varför det festades ordentligt på olika håll, särskilt i huset på andra sidan flyktinglägers-ängen mitt emot Greenland, där de satte i gång med högsta bärsärkarvolym klockan 21 för att hålla på halva natten. Jag var trött nog att kunna somna ifrån det, då sömnen infann sig så fort jag lade mig ner och varade i tio timmar.

Apropå denna självständighetsdag hade jag en angenäm upplevelse på mitt gamla stamcafé, där de alltid haft så gott kaffe. Senaste år avbröts mina stambesök där av en kontrovers, då en ohyfsad och okunnig slyngel till servitör gav mig fel kaffe och jag envisades med att bara behöva betala för vad jag hade beställt, medan han krävde dubbla priset. Detta fick jag betala och beslöt att inte besöka det kaféet mer.

I år var allt detta glömt, jag såg noga till att beställa rätt kaffe och fick det, och när jag sedan betalade för det var min gamle kassör, som förra året ej mer kunnat se mig i ögonen, idel solskensartad vänlighet och hälsade mig välkommen tillbaka på Indiens självständighetsdag. Han var mycket angenämt berörd av att ha fått tillbaka en gammal kund.

del 6: *Mera intervjuer*

Nästa morgon ville Johannes att jag skulle träffa en japan. Han var bara på tillfälligt besök men väl förtrogen med hela Asien och Sydostasien och Centralasien. Han var till yrket arkitekt och därför en ganska utpräglad teknolog. Samtidigt var han just därigenom ganska kallt objektiv. Han hade ingenting till övers och ingen respekt alls för islam:

”Det är en dum vidskepelse skapad för att kontrollera okunniga massor som genom hjärntvätt och kronisk manipulation och indoktrinering avsiktligt hindras från att tänka själva. Man kan se det som det idealiska systemet för skapandet av mänskliga robotar. Det kommunistiska partiet i Kina och Sovjetunionen var liknande system. Tänkte man själv var man samhällsfarlig och måste man oskadliggöras, som muslimerna utan den minsta betänklighet avrättar alla de kan som lämnar islam. Därför lämnar fler och fler islam. Sådan är den mänskliga naturen, som inget religiöst eller politiskt system kan rå på. Människan har bara en väg att gå, och det är sin egen. Att tvinga människan in på konstgjorda vägar har aldrig varit någon succé.

Dessutom har islam ingenting att göra i den värld vi lever i. Den är urmodig och hör hemma i medeltiden. Den är minst 700 år efter sin tid och därför hopplöst efterbliven. Att uppdatera den skulle kosta den hela dess indoktrinära system, varför det enda att göra egentligen är att skrota hela islam genast. Judendomen och kristendomen kan jag respektera, judendomen har sin oerhörda historia, och kristendomen är kärlekens religion, men islam är bara förtryck, blind lydnad, slaveri och bakåtsträvan. Där finns ingenting gott att hämta.

Vi går mot en allt rationellare värld med allt mindre utrymme för oegentligheter. Islam är en anakronistisk oegentlighet som inte kan hänga med i den globala rationaliseringen, som ohjälpligt går mot en demokratisk världsordning. Islam har inget utrymme för demokrati. I den enda muslimska demokratin Turkiet, som ändå försökte göra sig till en sekulär stat, har dess muslimska president gjort sig till diktator genom en allomfattande korruption. Imamen av Malaysia har öppet förklarat att logiskt och rationellt tänkande är oförenligt med islam. Så islam kan hälsa hem. Vi har inte islam i Japan. Muslimer har inget där att göra, om de inte anpassar sig helt efter det moderna sekulära demokratiska mönstret, och det låter vi dem veta innan de kommer, och därför kommer de inte. Vi beklagar resten av världen som lider av den muslimska mentalsjukdomen.”

”Även Kina har mer och mer börjat eliminera islam ur sitt samhälle, men Kina har aldrig uppträtt fientligt mot judar.”

”Inte Japan heller. Judar har alltid kunnat anpassa sig efter rådande spelregler och vanligen naturaliserats i de länder de bosatt sig i – araber och muslimer aldrig.”

”Ser du ner på muslimerna som ras eller som religion?”

”Jag ser ner på alla som förfaller till blind lydnad av något indoktrineringssystem, vare sig det är monoteistiskt, kommunistiskt, socialistiskt eller frireligiöst. Blind okritisk lydnad är alltid den osundaste tänkbara mentala svaghet. Kan man inte stå på egna ben kan man ännu mindre stå på andras, och då måste man förfalla och falla.”

Det var japanen, som var zenbuddhist och något av den perfekta världsmedborgaren.

Mitt i allt detta kom Louise äntligen fram till Manali. Det hade rätt stor osäkerhet om hon skulle komma fram över huvud taget, även hon hade haft astronomiska visumproblem, och

hon hade därför bett mig resa i förväg, så skulle hon komma i efterhand, om hon kunde. Nu var hon här.

Naturligtvis fick hon genast dela rum med mig, den där vackra lilla brådmogna flickan som bjudit ut sig hade inte mera hört av sig, så den andra halvan av min dubbelsäng var ledig.

När jag berättade allt vad jag varit med om och mitt program bad hon mig att absolut inte ändra på någonting för hennes skull. Hon kunde klara sig själv, och kanske hon kunde bidra till konferensen som jag inte kunde vara med om. Hon kunde sedan i efterhand rapportera om den för mig och kanske rentav föra protokoll.

Jag lyckades hinna presentera Louise som senkommen deltagare och ställföreträdare i min frånvaro inför Johannes och några av de andra. Hon var mycket intresserad av ämnet, då det var så aktuellt för Sverige, och hennes intresse motiverade Johannes till frågan:

”Är det något du skulle vilja anföra direkt?”

Det var som att ha knäppt på en strömbrytare. Hon hade mycket att säga.

”Det förekom inte någon rasism i Sverige till för bara några år sedan, åtminstone ingen öppen sådan. Det är massinvandringen av afrikaner och muslimer som för första gången någonsin gjort rasismen till ett problem i Sverige, då de flesta normala svenskar måste reagera naturligt och tänka att muslimer och afrikaner inte har något i Sverige att göra, i synnerhet om de inte kan anpassa sig till svenska förhållanden, inte kan trivas med klimatet, inte kan lämna de konflikter de flydde ifrån bakom sig i sina turbulenta muslimska länder utan tar dem med sig till Sverige med gängkrig, vendettor och hedersmord utom annan kriminalitet. Om de prioriterar sitt muslimska medborgarskap framför sitt svenska medborgarskap förtjänar de inte något svenskt medborgarskap. Om de kommer hit bara för att bråka, pådyvla Sverige sin okristna religion, importera egna brutala sharialagar att sätta över de svenska och leva utan arbete som arbetsdugliga tiggare på den svenska statens bekostnad har de ingenting i Sverige att göra. Kort sagt, massinvandringen av muslimer och afrikaner har gjort svenskarna till rasister vilket de aldrig var tidigare. Jag vet inte hur problemet skall lösas. Det är politikerna som har ställt till med det, så det är deras skyldighet att göra det, men det värsta tycks vara att de varken kan eller vill lösa det. Så länge det är på det sättet måste det bara förvärras,” menade Louise.

Johannes svarade efter en tankepaus: ”Precis så verkar situationen vara i flertalet europeiska länder. Afrikaner och muslimer pådyvlar sig Europa utan annat än bråk och problem i bagaget. Tack för att du vill vara med, Louise.”

Så slöts det. Jag lämnade henne i deras vård, hon fann sig väl omhändertagen från början, och hon verkade mer än väl trivas i sin nya roll.

del 7: *En helt annan värld. (september 2015)*

Jag gick upp till Tara på eftermiddagen bara för att hälsa på. Eftersom det hade regnat mycket var det ganska svårt att ta sig fram längs med gyttjestigarna, men jag lyckades i alla fall undvika att ramla, även om det ofta var nära ögat, och det kunde inte undvikas att byxorna blev nedstänkta.

Men redan på långt håll såg mig Tara komma och viftade mig genast hem och välkommen, och lika glatt hojtade jag tillbaka. Det var ett kärt återseende.

Naturligtvis var jag nyfiken på varför han inte leasat Greenland som han gjort förra året,, hans dröm var ju att få driva ett hotell, och han var idealisk för jobbet: effektiv, energisk, generös och hjärtlig. Anledningen var brydsam. Han hade gjort en dålig affär, som blivit rena ekonomiska katastrofen. Han hade hjälpt en god vän, en irländare i samma ålder, med väldigt mycket pengar, han hade litat på honom, lånet hade varit på 500,000 rupier (70,000 kronor), som han egentligen tänkt använda för sin hotellsatsning. Irländaren hade råkat illa ut och hamnat i fängelse – i Turkiet, för cannabissmuggling. Han kunde få sitta där i tio år. Det var 'Midnight Express' i verkligheten.

Därmed hade Tara funnit sig utan jobb och hänvisad till det egna jordbruket och skogsbruket med en ko och en kalv. Det gick ingen nöd på honom, han hade stor familj med söner som arbetade, och han hade nyligen lyckats fälla ett stort träd som han fått 3000 kronor för.

Han återkom till sina tidigare förslag till mig. Han undrade vad jag skulle göra efter ålderspensioneringen och föreslog att jag skulle komma och bo med dem i Manali.

Det var ju den idealiska miljön och människorna, ett naturens paradys, som inte kunde bli vackrare, och ett liv där kunde inte vara mera ekonomiskt – mat och hyra gratis, tills jag kunde finna mig ett eget hus, som man kunde komma över gratis.

Naturligtvis kunde jag ju inte lova mer än att tänka på saken. Risken var att jag skulle nödgas arbeta i det oändliga även efter pensioneringen, många ställdes inför detta, min kusin Alberto i Verona arbetade ännu vid 72, men detta berättade jag inte för Tara, då han inte skulle förstå det.

Men erbjudandet var aktningsvärt och överväldigande generöst som grundmurat och spontant frambragt från en reservationslöst god vilja och gott hjärta, och det var onekligen ett attraktivt framtidsperspektiv – Tara hade ju kunnat vara min son.

Hans vackra hustru bjöd på te och rispudding, men jag kunde inte stanna länge då plikten kallade – jag skulle ju träffa Johannes igen på kvällen. Men jag lovade återkomma nästa dag för en längre visit.

Det är ju en lång väg upp för branterna till hans hydda, varifrån man har en utsikt över Manali som från Sockertoppen över Rio de Janeiro, så jag var ganska trött när jag kom ner igen. Det gällde att ligga i träning för Ladakh. På kvällen bar det så för andra gången idag upp till Vashisht.

Jag berättade om mitt Tarabesök för Johannes, och han var mycket förstående. "Känn dig inte alls bunden av oss. Du skall ju upp till Ladakh, så du hinner ändå inte vara med om konferensen, men troligen kommer det inte att dryftas annat än vad du redan hört. Sedan när du kommer ner igen får du höra resten."

Tre gånger hade jag sökt min gamle vän Raju, tidigare steward på Greenland, och missat honom två gånger, men tredje gången när jag var på väg hem klockan 8 på kvällen var han äntligen hemma och stod i köket i källaren och lagade mat åt sina fyra hotellgäster, en japan, en kines, en inhemsk och en fransman. Återseendet var hjärtligt. Han bekräftade att det var mycket mindre västerländska besökare i år. Jag belyste mitt visumproblem för honom, och han fick ta del av hela historien. "Inte konstigt att ingen vill komma hit mera," yttrade han.

Han visste också vad som hänt på Greenland. Genom sin dåliga affär hade Tara förlorat allt sitt förtroende hos min gamle värd, annars hade han troligen fått överta Greenland, men nu var det i stället utleasat till en helt annan familj på två år för 400,000 rupier (60,000 kronor). Raju rådde mig att komma och bo hos honom i hans hotell i stället för ett billigare pris när jag återkom från Leh, och jag accepterade anbudet. Att bo hos Tara skulle vara opraktiskt, då han bodde så högt uppe och jag behövde ha tillgång till staden med Vashisht, medan från Rajus ställe intill Greenland skulle jag ha lika nära till Tara som till Vashisht. Även hos Raju skulle jag vara väl omhändertagen hos en gammal vän, som jag nu saknade i Greenland, när min gamle värd leasat ut det.

För första gången var jag ordentligt trött denna dag. Efter visiten hos Tara var jag så utslagen att jag måste lägga mig, och sedan var det svårt att resa sig igen. Kanske var det resans ansträngningar som tog ut sin rätt, eller också hade upplevelsen hos Tara varit alltför överväldigande.

Han representerade allt det som jag missat i livet. Han levde ett helt organiskt liv i hjärtat av naturen och hade frambringat en stor, blomstrande och välartad familj med flera barnbarn redan som 40-åring. Han representerade hälsa, sundhet, klokhet, kraft och en enorm potens som nästan var vulkanisk. Detta var den idealiska kärnfamiljen och ett bevis på att kärnfamiljen var det bästa och enda riktigt sunda mänskliga alternativet. Här störde ingen stress, inga massmedia, ingen giftig industrialism, ingen konstgjordhet och ingenting omänskligt. Det mänskliga livet kunde knappast bli bättre än här. Det var som en förkrossande uppenbarelse.

del 8: *Sista kvällen i Manali*

Under dagen hade jag en uppgörelse med min unge värd angående skvalmusiken som genljöd från Orissatältlägret på andra sidan ängen för högsta volym dag och natt och utan uppehåll. "Varför måste de spela så högt? Om de bara sänkte volymen skulle det vara njutbart." Som det var måste man från 200 meters håll skrika för att göra sig hörd och förstådd.

Detta problem med den massmediala hjärntvätten fortsätter att växa. Inte en dags, kvälls eller natts tystnad hade jag än så länge fått uppleva i Indien.

Dessa tältläger med sommarflyktingar undan monsunen i Orissa var nästan de värsta. Varje tält spelade sin egen skvalmusik som det gällde att överrösta de andra tälten med.

Den sista eftermiddagen och kvällen tillbringade jag hos Tara uppe i hans hydda med hela familjen. Han bjöd på *chang* (bryggt på ris) och omfattande middag med noggranna förberedelser framför altaret: här offrar man först en del av maten till gudarna.

Vi diskuterade mycket hans sorgliga affärer, och han hade tydligen exporterat cannabis förut: en finne Petteri hade vid ett tillfälle köpt ett helt kilo av honom och sedan aldrig mer hörts av. Förhoppningsvis åkte inte han fast han också.

Han medgav att denna affärsrörelse inte var värd riskerna. I stället hade han nu en kund i Delhi som behövde cannabisolja för cancerbekämpning. Detta är en växande industri. I USA finns det kliniker för medicinsk marijuana över nästan hela staterna, och det är ett bevisat faktum att cannabisbehandling är en effektivare metod mot cancer än strålning med

cellgifter – efter en sådan behandling är risken stor att cancern kommer tillbaka, mindre med medicinsk marijuana.

Han ringde till sin klient i Delhi medan jag var där och bad honom komma genast. Tara har en rejäl hampaodling på sin tomt där den växer vilt och når ansenliga höjder. Så vi hoppades detta skulle bättra på hans taskiga affärer: han hade förlorat 100,000 kronor genom lånet till irländaren som åkte fast.

Utanför mitt fönster fortsatte festivalen med buller och bång – det var sista kvällen. Den hade exakt synkroniserat sig med min vistelse här. Vilken otur man hade! Men min unge värd menade att jag hade haft tur. Det kan man diskutera. Det skulle bli skönt att någon gång få slippa öronpropparna.

9. Resan till Leh

Vi hade en enastående tur med vädret inför bestigningen av Rohtangpasset på 4000 meter från Manalis 2000 meter. Uppstigningen beredde inga svårigheter, men naturligtvis måste likväl något hända. Mellan Marhi och Rohtang kanske bara några kilometer från passet fick vi punktering. Det var den första förseningen på hela resan.

Jag hade turen att få en mycket angenäm reskamrat. Den sista lediga platsen i bussen var bredvid honom, och vi hade trevliga samtal under hela resan.

Han berättade mycket intressant om tunneln under Rohtangpasset, vars problematik han var väl insatt i. Tunneln skulle bli 8 kilometer lång, vilket skulle medföra enorma avgasproblem i tunneln. För att lösa detta problem spekulerade man i ett tunneltåg, som skulle vara elektriskt och gå med solenergi och ta alla truckarna ombord, så att tunneln lämnades helt fri från avgaser. Det var ett avancerat projekt och ännu bara i sin linda – det var fem år kvar.

Tyvärr skildes vi för tidigt, då genom bussförseningen han måste hoppa av tidigare för att ta en annan ankommande buss i motsatt riktning hem till sig, men jag hann ge honom min adress. Förhoppningsvis kan vi fortsätta hålla kontakten.

I Keylong tog jag in som vanligt på de tibetanska tvillingarnas provisoriska natthärbärge för resande "Tashi Deleg", och i år fick jag äntligen träffa en av dem igen. Återseendet var hjärtligt.

Sedan gick jag på min traditionella tur upp till Sheshukklostret med den bästa utsikten över det vackra Keylong. En lokal ung man gjorde mig sällskap upp men måste stanna och pusta mycket oftare än jag fastän han bodde där. Klostret var låst som vanligt, men jag lyckades ta mig upp till den övre terrassen för några tacksamma foton.

Klockan fem fick jag min biljett till Leh för morgondagen, plats nummer 14, vilken var den bästa tänkbara. Allt var väl förspänt. Jag gav Keylong en chans och försökte hitta ett internetställe i byn, och det fanns faktiskt två. Det ena var stängt. På det andra försökte vi tappert men lyckades inte få någon uppkoppling. Det var som vanligt.

Dagen kröntes med en präktig *thenthuk* på *Tashi Deleg* speciellt tillredd av den tibetanske brodern. Det var en god belöning för en lång dags tacksamma ansträngningar ackompanjerade av idealiskt väder.

Natten blev som den brukar bli på det billiga resandehärbärgets i Keylong med stökig omgivning. Det började bra, och jag somnade faktiskt, men plötsligt stormade en hel grupp av nykomlingar in på stället, så att det behövdes ommöbleringar när nu stället blev fullt: fjorton bäddar upptagna. Det tog en lång stund innan de kom till ro, och då var naturligtvis en av dem en storsnarkare, som snarkade så dynamiskt accelererande, så att man fruktade att han skulle explodera, tills han plötsligt satte allt i halsen och vaknade (som de brukar göra) och kunde börja om från början igen.

Man överlevde, och halv 5 var det uppstigning. Bussen kom iväg, och vädret var idealiskt. Jag hade tur med resällskapet igen. Bussen var bara halvfull, och bredvid mig hamnade en förtjusande ung mö från München, som bodde i Qatar men var egentligen halvengelska med familjerötter i Poole och Bournemouth. Hon var bara 18 år och för första gången i Indien, så vi hade tur som hamnade bredvid varandra, jag som lämplig instruktör och hon som det mest behagliga tänkbara sällskap.

Alla de andra var lokala. Där var flera från Bombay, bland annat en mycket ung man som skulle göra den långa svåra Vipassanameditationen under tio dagars oavbruten tystnad, en mycket trevlig journalist som var väl insatt i tidens frågor, och även en gammal munk framför mig som fattade tycke för mig och ofta kramade min hand och tryckte den, en mycket originell sydindisk guru med djup klangfull basröst som tyvärr inte kunde ett ord engelska men pratade desto mer, och en guide från Zanskar som jag hade stort utbyte av. Kort sagt, resan var bäddad för en succé.

Föraren körde hårt, och hade inte obetydliga incidenter försenat oss, som trafik hinder, en brusten axel som krävde reparation med annat sådant, hade vi gjort resan på rekordtid. Vi kom fram till Leh före solnedgången, och vi hann just fram i tid, Zoë och jag, som hon hette, till Lung Snon innan det blev mörkt. Där blev vi mottagna med sedvanlig hjärtlighet, och det fanns ett antal gäster på stället, en fransk grupp och några sydtirolare.

Jag tog chansen och begav mig genast ut på stan för att äntligen få röra på benen ordentligt efter 14 timmars skakningar i sittande ställning och fick mig en ordentlig sedvanlig *Thenthuk*-middag på Tenzing Dickey, där allt var som vanligt. Men hela staden var drabbad av strömavbrott. Internet fungerade inte, och jag kunde till nöds gå igenom min omfattande *mail* på Lung Snon senare på kvällen. Allt tydde på att det skulle bli de vanliga kroniska besvären med internet och strömavbrott ständigt om vartannat igen.

Skarmas kontor var stängt, men jag träffade en annan gammal god vän på stan. Zoë stannade hemma för att ta igen sig och hoppades så fort som möjligt komma ut på sin *trek*. Det blev en lång natts sömn: nio timmar, vilket väl behövdes, men ryggen skulle ta tid på sig att komma i ordning igen efter gårdagens 14 timmars uppskakningar i bussen.

del 10: *Prövande avbrott*

Det långvariga strömavbrottet orsakade problem. Man kunde inte ta ut pengar, Internet låg nere liksom telekommunikationerna, och även vattensystemet hade förstoppning efter, som jag förstod, svåra regnoväder för någon dryg vecka sedan som spolat bort några byar och saboterat vattenkanalerna med ras och förstoppning. Därmed fann sig Zoë strandsatt utan pengar i väntan på att ATM skulle komma i gång igen. Många satt i samma taskiga sits.

Jag försökte finna Skarma, han skulle komma klockan 12, under tiden gick jag upp till fortet i vanlig traditionell stil, när jag kom ner inspekterade jag marknaden och basaren, som var helt förstörda genom rivningar och halvfärdiga nybyggnationer, som lovade intet gott utan bara stora butiker och dyra priser som ersättning för små gamla butiker med låga priser. Centrum hade genomgått en förintelseskövling, och min oersättliga tibetanska favoritrestaurang Norlak var borta.

När jag återkom till Skarmas agentur klockan 12 var han fortfarande borta. Hans son hade blivit sjuk, så han hade blivit försenad. Jag frågade en ung man där om han kände till något ställe där de serverade *fruit curd*, som jag brukat ha till lunch på Norlak. Han rekommenderade Il Forno, en typisk turistisk takrestaurang. Jag gav det en chans. De hade dyra priser men ingen *fruit curd*. Då gick jag till gamla Happy World och tog en rispudding till lunch i stället för 10 kronor.

När jag återkom till Luna Travels hade Skarma fortfarande inte återkommit. Han skulle bli borta hela eftermiddagen och kanske komma till kvällen.

Som tröst gav mig hans medhjälpare en mugg med curd som kompensation för att jag inte funnit någon på Il Forno. Det var en mycket sympatisk gest. Jag gick genast hem med den och kunde avnjuta dess oförlikneliga läckerhet tillsammans med det sista äpple jag fått av min gode munk till medpassagerare från Keylong. Han och jag och den sydindiske gurun hann under den resan bli legendariska som "bussens tre helgon" för att vi var de enda ombord som gick barfota i sandaler.

Det löste sig med Zoës MTA-problem, så att hon kunde ge sig iväg på sin *baby trek* från Likir till Themisgam. Jag gav henne alla goda råd jag kunde och följde henne längs den intrikata genvägen från Lung Snon till busstationen, så att hon säkert skulle komma rätt. Hon var ju så ung – bara 18 år.

Men på vägen fick jag ett glatt tillrop från en affärsinnehavare som jag genast kände igen som min vän från Zanskar som jag stiftat bekantskap med under mitt första besök i Leh för 14 år sedan. Det var ett kärt återseende. Han hade åter skiftat läge för sin butik från Old Road till denna gränd, där han gjorde mycket bättre affärer och hade en mänskligare hyra.

På kvällen fick jag äntligen träffa Skarma. Återseendet var hjärtligt. Hans son var på bättringsvägen, och vi tog genast i tu med planeringen för Zanskar. Han delade fullkomligt min fasa inför förstörelsen längs basaren och berättade, att hela företaget inte var något annat än avsiktlig idioti. Arbetet med rivningarna och de nya betongkomplexen hade redan gått i stå genom juridiska processer, vilket skulle fördyra projektet till astronomiska proportioner, så att det kanske aldrig skulle bli färdigt, som en av dessa kinesiska hypermegalomaniska spökstäder.

Han måste vidare, men vi kom överens om att träffas igen följande dag. Hade jag tur kunde jag komma iväg till Zanskar på lördag om två dagar.

Strömmen kom tillbaka halv 8 efter skymningen. Den skulle ha kommit tillbaka klockan 6, men huvudsaken var att den alls kom tillbaka – men det var bara tillfälligt. Efter en kvart gick den igen.

Man skyllde dessa problem på översvämningskatastrofen för en tid sedan, när vid hållregn flera byar sopades bort i Nubra, bland annat byn Khara. Skarma visade mig bilder

därifrån. Han hade just varit där. I stället för hus var det lervälling, som liksom vältrat sig över hela byn.

När strömmen väl kom tillbaka igen låg servern nere. Under strömavbrottet fungerade ingenting, och när strömmen äntligen kom fungerade ändå inte internet. Legdan förklarade saken med att servern låg nere men när som helst kunde väckas till liv igen. Det gällde bara för mig att försöka på nytt och på nytt igen hela natten om så behövdes. Man kunde bli galen. Det var ingenting annat att göra. Det var bara att öppna sin whiskyflaska.

Legdan bidrog med obegränsade mängder te till tröst. Om te inte hjälpte fanns dock whiskyn – medan bakloggen växte.

Ändå hade det varit en bra dag. På förmiddagen hade jag nått Tsemo Dzong ovanför slottet, på eftermiddagen hade jag besökt Fredsstupan lika högt upp, jag hade följt Zoë till bussen och träffat Skarma utom en annan god vän, och Zanskarprojektet var på gång. Det var bara att fortsätta.

del 11: *Motgångar*

På fredagen gick jag upp till överste Wangdus i ändan av dalen. Jag fann honom sittande vid sin faders stupa med den bästa utsikten över dalen. Återseendet blev hjärtligt, och vi inledde genast det ivrigaste samtal. Han hade mycket att berätta om Helena Norberg-Hodge och hennes svårigheter i Ladakh. Efter ett mer än 20-årigt arbete för Ladakhs kvinnor vände sig en klick av dessa emot henne och startade en egen web-site på facebook som utmålade henne som bedragerska. På grund av denna konflikt kom hon inte hit till Ladakh senaste år för första gången på 40 år. I år hade hon anlitat överste Wangdus syster som medlare, och de hade kommit överens. Överste Wangdus hade själv sagt till de fientliga kvinnorna, att vad skada Helena än eventuellt hade åstadkommit, så hade hon ändå grundat och förenat kvinnorörelsen i Ladakh och fört dem samman i ett enastående arbete för traditionerna, och detta fick de inte glömma. Man får inte vara otacksam mot en välgörare.

Vi pratade också mycket filosofi och var helt överens om IS-krisen: muslimer skulle man helst ha så litet som möjligt att göra med i fortsättningen. Ingen religion som predikar våld kan vara sannfärdig eller det minsta trovärdig utan måste vara ett bedrägeri. Endast religioner som helt och konsekvent tar avstånd från allt våld kan ha den minsta trovärdighet som främjare av andlighet.

Vi diskuterade även mina Zanskarplaner, och han föreslog att jag skulle dröja kvar till klockan 4, då han skulle få besök av några vänner som tänkte sig till Zanskar. Tyvärr hade jag avtalat tid med Skarma klockan 3.

Han hade haft sina gäster och grupper under säsongen, som mest en grupp på 20 från Danmark, men helst ville han inrätta en del av sitt ställe för gamla par för deras port till evigheten. Det var en vacker tanke, då Indien helt saknar åldringsvård.

När jag återkom till Leh för att träffa Skarma var han inte där – han hade gått ut på ett uppdrag. Där fick jag för att jag hållit mitt avtal. Besviken gick jag hem till whiskyn.

Jag sökte upp honom på kvällen, då var han där, och han beklagade sitt fallerande. Tyvärr kunde han inte hjälpa mig. Nästa buss skulle gå om först fem dagar, vilket var för sent, och han kunde inte skaffa mig en jeep. Bästa möjligheten för mig var att ta den dagliga

bussen till Kargil och där ta en annan buss till Padum. Det skulle vara billigast men också obekvämast.

På väg därifrån gick jag upp till Changspa för att kolla anslagstavlor. En av agenturerna jag passerade var Ali Rahis. Jag gick in, och där fick jag beskedet att Ali Rahi gått ur tiden för fem månader sedan. Han var min första vän i Leh för femton år sedan, så naturligtvis var det med bestörtning jag mottog beskedet. Hans byrå Shayok kunde inte hjälpa mig med en jeep till Zanskar.

Jag fortsatte kolla andra anslagstavlor på vägen ner och fastnade för en, som faktiskt skyltade med "jeep varje dag till Zanskar". En man var på stället som genast kontaktade en annan. Den andre uppenbarade sig strax, en mycket intensiv och aktiv skinnskalle, som frågade mig när jag ville åka. Jag var beredd att åka i morgon. Han bad mig komma förbi i morgon på morgonen men bad mig ringa redan i kväll 21.30. Det kunde vara vad jag var ute efter.

21.30 hade han ingenting nytt att komma med. När jag sedan besökte honom 10 på morgonen rådde han mig att gå ner till busstationen och där dela en jeep med lokala personer. Det var det bästa råd han kunde ge mig. Alternativet var Kargilbussen klockan 5 på morgonen, som måste bokas en dag i förväg uppe vid poloarenan, en sex timmars bussresa som skulle ge mig en lång död eftermiddag i Kargil, vilket inte var attraktivt.

Dagens andra lyckträff efter överste Wangdus var att jag stötte på Tony från Örebro igen, som jag inte sett på tre år. Han kom hit första gången ett år efter mig (2001) och har sedan dess liksom jag förblivit Ladakh årligen trogen – om han dock även liksom jag missade ett år.

Den tredje morgonen kunde jag äntligen obehindrat göra armhävningar igen efter att ha haft ryggen ur led ända sedan ankomsten. Varje dag var en vinst i aklimatiseringen till ökenklimatet och den höga höjden, så det gjorde ingenting om det dröjde någon extra dag till Zanskar. Som alternativ, om Zanskar inte fungerade, kunde jag alltid göra om den gamla baby-trekken igen, som jag inte gjort på många år, bara för att uppsöka gamla vänner som måste finnas kvar, för att sedan avsluta trekken i Lamayuru. Men än så länge var porten till Zanskar öppen.

Plötsligt blev det regn, och allting ställdes på kant. Man beger sig inte till Zanskar om vädret är hotfullt. Det blev inte långvarigt, men om det regnar i Leh är det en effektiv varningssignal.

Jag fortsatte dock undersöka varje möjlighet, besökte busstationen två gånger, dirigerades åt helvete, hittade ingenting, medan till slut en jeepchaufför bad mig komma klockan 9 på morgonen. Hade jag tur kunde jag då få plats i någon delad jeep åtminstone till Kargil, men samtidigt undslapp det honom att vägen till Padum var brusten på flera ställen genom de senaste ovädren. Det såg sämre och sämre ut.

När jag kom hem dök Zoë upp ur huset. Hon hade kommit tillbaka efter att ha gått fel. Tillsammans med en vän hade de från Likir gått åt norr i stället för åt väster och hamnat någonstans i ingenstans i en okänd by. Endast hennes unga ålder (18) kunde ursäkta en sådan velighet. Nu skulle hon tillbaka till Manali och där ägna sina dagar åt att förbereda sina inträdesprov till Princeton.

Jag fick åtminstone mina sandaler restaurerade för 30 kronor – jag hade inte haft någon aning om i hur dåligt skick de var. Alltid något.

Om vägen till Padum var brusten var Zanskar inte att tänka på, och man fick se sig om efter alternativ. Ett alternativ var som sagt ett gå den gamla baby-trekken, men mera lockande var att fara direkt till Lamayuru och försöka sig upp mot Photaksar, vilket var vad överste Wangdus hade rekommenderat.

del 12: *Prövningar och lyckträffar*

Stackars Zoë vållade mycket bekymmer. Det var helt oavsiktligt och egentligen ingens fel, hon var bara så ung och oerfaren för första gången i Indien och visste ingenting om Ladakh och hade ännu inte utvecklat någon förståelse genom känslighet för andra mentaliteter. Jag tog med henne till Lung Snon då hon ingenstans hade att ta vägen i tron att en extra gäst skulle glädja mitt värdfolk, och i stället blev det motsättningar och bekymmer.

När hon gav sig ut på sin *baby trek* drog vi en suck av lättnad över att vara fria från ansvar för henne, och så kom hon tillbaka utan att ens ha klarat av inledningen.

Min värd blev rasande för att hon helt fräckt använde hans internet gratis, och bara för det krävde han en dags hyra av henne – 50 kronor. Lyckligtvis tog hon det bra på sitt älskliga sätt och betalade utan krumbukter men ansåg dock skäligen att han gick för långt.

Men det värsta var hur hennes (förhoppningsvis) slutgiltiga avsked gick till. Jag hade ju ingen erfarenhet av liknande situationer tidigare, så jag var inte tillräckligt förutseende nog att lämna nyckeln till mitt rum vid disken när vi gick ut för att ha en middag tillsammans, då hon var hungrig. Efter middagen gick jag upp för att söka upp Skarma för nödvändiga överläggningar, och hon bad då att få låna min nyckel då hon skulle komma hem före mig, antog hon. Naturligtvis överlät jag nyckeln genast.

När jag kom hem halv 9 hade hon inte kommit tillbaka, och jag fann mig utelåst. Legdan kom hem, och jag fick ta emot hela litanian av hans klagomål på hennes oacceptabla later. Till slut kom hon, hon hade haft trevligt sällskap med ett italienskt par från Milano på restaurangen och därför blivit fördröjd, och de hade bjudit med henne till en lokal konsert senare på kvällen, vart hon tänkte sig nu. Under tiden fick hennes bagage (en skrymmande ryggsäck) vänta hos mig. Hon skulle hämta den vid 11-tiden, då hennes buss, sade hon, gick vid midnatt – hon hade bokat en endagstripp till Manali med 18 timmar på en skumpande minibuss i 475 kilometer, rena mardrömsorgien.

Ryggsäcken hade hon placerat under bordet utanför mitt rum, så att hon kunde hämta den utan att väcka mig om jag sov. Problemet var att hon kom aldrig, och Legdan reglade porten. Jag måste alltså avregla den och vänta tills hon kom för att sedan kunna regla den igen. Problemet var att hon kom inte.

Vad kunde man göra? Ingenting. Vad hade hänt? Skulle hon ta sin mardrömsritt på bussen utan sitt bagage? Hade hon inte hittat hem? Man gick på glödande kol. Skulle man lägga hennes bagage utanför porten? Klockan blev halv 12, och jag längtade i säng. Inte ens whisky hjälpte.

Att regla porten igen med hennes bagage på gården var otänkbart.

Och så plötsligt var hon där – kvart före 12. Naturligtvis var jag arg på henne och frågade henne hur hon tänkte sig kunna komma med bussen så här sent. Då skrattade hon och sade, att tolvslaget bara var *reporting time*, alltså tidpunkten man skulle vara där. Bussen skulle alltså avgå först halv 1.

Så blev vi äntligen av med henne. Förhoppningsvis kom hon snabbt fram till Manali på säkert avstånd bortom Rohtangpasset.

Att stanna i Leh och vänta på besked om de osäkra Zanskarmöjligheterna var oändligt prövande. Man visste inte vad man skulle göra av sig själv i den dåliga luften, den ständigt tutande trafiken och dammet, så man levde hela tiden på gränsen till desperation. Det enda att göra var att hålla i gång med uppstigningar till Tsemofortet och Fredsstupan.

På vägen tillbaka från den senare mötte jag Tony igen och hade en omfattande pratstund med honom. Han hade tagit del av mina visumproblem och berättade, att flera av hans vänner hade råkat illa ut. Indien vill ha rika turister som stannar så kort tid som möjligt, alltså rikemansfamiljer med barn, som är livrädda för tiggare, reptiler, spetälska och andra äckliga läckerheter som Indien har att bjuda på, som kobror. De far hellre till Thailand, medan Indienälskare och hippies får ta stryk. Två av hans vänner hade svartlistats och utvisats ur Indien på fem år bara för att de tjänat lite pengar.

Men dagens stora lyckträff var något helt annat. Plötsligt uppenbarade sig två göteborgare på Gismo-kaféet. Det var Davy och Ann, som jag kände från den tibetanska föreningen. Davy var minst lika berest i Indien som jag och höll sig (liksom jag) bara till bergen – han var född i Mussoorie. Vi hade en kaffe tillsammans under livligt utbyte av erfarenheter och kunskap om Tibet och Himalaya.

Jag besökte även Skarma i hopp om nya upplysningar om vägarna till Zanskar och deras tillstånd. Han kom med ett förbluffande erbjudande. Han ville ha mig med på en 15 dagars *trek* omkring i Himachal med utflykter i Spiti och till Manikaran med ändstation i Manali den 8 september. En sådan omfattande utflykt skulle faktiskt rymmas i mitt program både tidsmässigt och ekonomiskt, då jag skulle erbjudas ett gott pris inklusive allt för mindre än 1000 rupier om dagen. Det var onekligen frestande.

Men jag skulle aldrig få vara ensam. Det skulle vara en idealisk grupp av bara lokala, trevliga och älskvärda *ladakhier*, men vad jag behövde var en regelrätt *retreat*. Naturligtvis lovade jag att sova på saken, det var ett erbjudande som nästan var omöjligt att tacka nej till, och just därför kände jag att jag måste refusera det – men inte ännu.

I Lamayuru hade jag retreatmöjligheter som ingen annanstans. Jag frågade Tony hur han skulle råda mig, om jag skulle satsa på Zanskar eller Lamayuru. Han hade aldrig varit i Zanskar, men han medgav att Lamayuru var magiskt.

Davy spekulerade i att dra sig tillbaka som pensionär i Indiens berg. Han var bara ett år yngre än jag, och Ann var två, så vi var alla tre praktiskt taget jämnåriga. Jag hade ju min familj i Manali som erbjöd mig ett hem för min ålderdom, men jag kunde aldrig lämna Göteborg så länge jag hade min musikaliska verksamhet där. Jag skulle med största sannolikhet få arbeta ännu i många år efter ålderspensioneringen.

Skarmas oemotståndliga erbjudande och en pensionärstillvaro i Indien – överväldigande attraktiva frestelser som kunde bli verklighet.

del 13: *Med huvudet i händerna*

Jag hade redan beslutat mig för Lamayuru när jag uppsökte Skarma på kvällen för att tala om för honom att jag måste avstå från hans erbjudande, när han berättade, att Lobsang troligen skulle ge sig av på tisdag och var villig att ta mig med. Detta tvärkast vände åter upp och ned på alla planer.

Jag skulle få besked på kvällen klockan 9. När jag punktligt infann mig där var Skarma inte där, och intet nytt rapporterades. Jag skulle återkomma klockan 10 tisdag morgon.

Åter blev man hängande i luften med risk för att förlora ytterligare en dag. Det gavs ingen annan råd än att gardera sig med en ny flaska whisky.

När jag infann mig tisdag morgon var allt klappat och klart. Jeepen skulle avgå klockan 3, då jag skulle infinna mig med min ryggsäck. Priset skulle vara 2000 för mig och 1500 för lokala medresenärer.

När jag gick hem för att förbereda mig och informera mitt värdfolk hade jag turen att träffa Dolma som just var på väg ut. Hon tyckte 2000 var för mycket, men det var min enda chans.

Från Padum skulle jag kunna nå Lingshed, men det var otänkbart att bära ryggsäcken upp för något av passen. Parthi La var det sista stället man kunde övernatta i före Lingshed, medan man i byarna mellan Lingshed och Lamayuru måste övernatta i tält i åtminstone Phataksar och Hamupattia, som bara hade några hus var. Troligen skulle jag inte få uppleva dessa platser och kanske bara Parthi La. Nåväl, jag skulle i alla fall få komma till Zanskar för första gången på tre år och där kunna göra dagsutflykter.

När jag kom upp till Skarmas byrå i god tid före klockan 3 hade det uppstått problem. Jeepen måste repareras, och det kunde ta en timme. Och inte nog med det. De extra kostnaderna och de fåtaliga passagerarna (4) tvingade Lobsang att höja priset till 2500. Jag fick tala med honom i telefon och klargjorde för honom att jag omöjligt kunde gå över 2000. Skarma tog över telefonen och fortsatte diskussionen, medan jag gick bort för en kopp kaffe. Det skulle ju tydligen dröja innan vi kom iväg.

När jag kom tillbaka förvissades jag om att jag inte behövde betala mer än 2000. (Senare fick jag veta av Lobsang att Skarma själv trätt emellan och betalat de extra 500 för mig. Det kändes inte rätt, men då var vi redan på väg.) Vi kom iväg 16.20 endast en och en halv timme försenade. Vi gjorde en tepaus i Khaltse på precis halva vägen efter 3,5 timme och en paus i Mulbek klockan 9 för middag. Klockan 11 var vi framme i Kargil.

Där uppstod det en hotellsituation. De hade bokat ett lyxhotellrum med television för 500, den värsta sortens rum som jag aldrig skulle välja själv, men då det var sent och över 11 hade jag inget val. Alltså blev det ändå 2500.

Det blev alltså ständiga tvärkast hit och dit innan vi äntligen kom iväg på ett äventyr som jag inte hade något annat val än att följa med på med mycket blandade känslor, då Skarma hjälpt mig så mycket att jag inte ville svika honom. Men på lyxhotellrummet kunde jag inte annat än lägga huvudet i händerna och skaka det inför hela detta företags omständliga och oupphörliga turbulenser.

De andra passagerarna var en lokal person vid namn Dorje, som var mycket sympatisk, och Ellen från Gent i Belgien som var i Indien för första gången och av Lobsang hade hyrt en

pakettrek, i vilken ingick detta lyxhotell. Denna *trek* skulle gå i samma riktning som mina planer mot Lingshed, men det var knappast troligt att jag kunde hänga med på ett hörn.

Natten blev som den blev. Det rädde oväsen utifrån både från köket och från den vanliga skräpmusiken överallt, som var omöjlig att somna ifrån. Stöket och oväsendet med slammer och högljudda ivriga röster pågick till klockan ett. Sedan fick man tre timmars sömn innan väckarklockan ringde. Man steg då upp och gjorde sig i ordning, men ingen kom. Då var det bara att lägga sig igen med kläderna på tills någon kom efter en timme. Ellen upplevde precis samma tantrum.

Sedan började problemen. Vi gav oss av klockan fem men blev stoppade vid den första checkposten i Sanko efter fem mil. Vi behövde ett intyg från polisen att vi var fyra personer som reste varav två utlänningar. Detta måste vi enligt den byråkratiska checkpostpolisen ha papper på, så vi fick köra tillbaka de fem milen till Kargil. Och där fick vi vänta, då ingen visste när poliskontoret skulle öppna.

Jag var färdig att överge hela företaget och ta första bästa buss tillbaka till Lamayuru, men jag kunde omöjligt svika Lobsang och de andra.

Han berättade i en parentes att korrruptionen i Kargil var 70%, vilket innebar att av alla bidrag och understöd hamnade 70% i korrruptionens fickor, medan det i Leh bara var 20%.

Vi var alltså hänvisade till att stå där och vänta vid jeepparkeringen i Kargil på att polisstationen skulle öppna någon gång. Den öppnade efter 3,5 timmar.

Pappret vi fick på att vi var fyra passagerare varav två utlänningar var bara en klottrad papperslapp som sade just detta – ingenting mera.

Vi kom alltså iväg fyra timmar försenade. Lobsang uttryckte sina farhågor att vi inte skulle komma fram till Padum förrän långt efter mörkrets inbrott vid 10-tiden. Då kunde det bli knepigt att finna nattlogi även där.

Lyckligtvis hade vi tur med vädret, som var strålande perfekt, och lyckligtvis var vår chaufför en lika lysande expert – han anpassade sin bräckliga bil exakt efter vägarnas tillstånd, satte gasen i botten när vägen bjöd på asfaltering och minskade farten till ett minimum så fort vägen blev riskabel, vilket den blev hela tiden – 90% av vägen från Kargil till Padum är en gropig tvättbräda och enfilig hela vägen.

Men detta är den mest spektakulära bergsväg jag känner till, och denna gången fick jag genom vår omfattande försening uppleva dessa makalösa hisnande sköna fjäll i en helt annan belysning än de tidigare fyra gångerna. Upplevelsen blev större än någonsin, fastän jag sett alltsammans fyra gånger förut. Det romantiska månlandskapet med alla dess upptornande gräddtårter till överväldigande fjäll överträffade än en gång sig självt.

Vi kom fram klockan 8. Ellen och jag fick ta in provisoriskt på ett dyrare hotell för att kunna finna bättre lokus under morgondagen, då allt vi orkade var att tillfredsställa en stormande hunger med någon sorts middag och sedan stupa i säng efter två dagars utsägliga reseprovningar och strapatser. Vi hade i alla fall trots allt kommit fram till Zanskar.

del 14: *Fest i Padum*

Lobsang berättade att ett berg fallit ner och täppt till en av bifloderna till Zanskar, så att det bildade en smärre sjö, som när den släppte åstadkom stor förödelse bland byarna nedanför

och helt spolat bort Phuktars skola, där Phuktarströmmen rinner ut i bifloden. Som resultat stängdes hela regionen för besök, och ingen *trekking* kunde företas där på fem månader till och med juli.

Han berättade också, att Basgo, som en gång varit huvudstad i Ladakh, ursprungligen hette Bab-go, vilket betyder tjurhuvud, som Härkäpää på Sarfsalö i Finland, som tydligen var centrum för någon hednisk kult i forntiden. Tjurhuvudskallen med horn var i hedna tider en allmän symbol för shamanistisk dyrkan över hela Europa och tydligen även i delar av Asien.

Sammanledes hette Lamayuru ursprungligen Lamayungtung, vilket är namnet på den indiska svastikan, i vilken form tydligen det första klostret byggdes där.

Även han hade haft visumproblem. En tacksam turistikvän från Italien hade bjudit honom dit, han hade sökt visum men fått avslag efter lång väntan på grund av "oklar motivering". Ändå hade han bifogat brevet med inbjudan.

Ellen hade mött flera som råkat ut för samma visumproblem som jag med dubbla avgifter och ogiltigt visum-*pdf*. Detta är tydligen ett bedrägeri som förekommer internationellt. Det är tydligen på sin plats att meddela UD om saken och kanske orsaka en diplomatisk incident. Det är inte *juste* att bedriva falsk och kostsam visumhantering med koppling till etablerade ambassader som ett rent bedrägeri för att tjäna girigheten.

På morgonen samlades vi tre, Ellen, Lobsang och jag vid vårt hotells trädgård över en kopp te och talade mycket om yoga och meditation och dess förtjänster. Ellen (35) var mycket inne på den linjen och hoppades kunna utbildas till yogainstruktör. Vi talade också mycket om deras kommande *trek*, ett stort äventyr för henne, som kostat henne 700 Euro, och då de skulle avsluta sin *trek* i Photaksar den 1 september fanns det faktiskt en liten chans att vi där kunde sammanstråla på nytt.

Mina försök att hitta ett billigare lokus strandade effektivt mot klipporna av de överdrivna priserna överallt. Annars hade Padum inte förändrats, men priserna hade mer än fördubblats. På ett ställe ville de ta 700 för bara en bädd på golvet och ingenting annat. Ett annat hotell var tomt men hade inga lediga rum. Det bästa erbjudandet var Zambala, som erbjöd ett vackert rum för 1000. De kunde pruta till 500 då jag var ensam, men det var ju inte stor skillnad mellan 500 och 600 där jag bodde tillfälligt. *The Tourist Bungalow*, där jag alltid bott tidigare, förblev överfullt till i morgon.

Detta motiverade mig till att genast vilja lämna Padum följande dag. Sålunda skulle Lobsang, Ellen och jag i så fall bryta upp från Padum samtidigt.

Då det stod klart att jag inte kunde finna ett billigare ställe gick jag till Karsha. Vädret var fortfarande idealiskt, så den långa promenaden var enbart angenäm, tills jag vände tillbaka. Då hade det blåst upp, så jag hade hård motvind hela vägen tillbaka.

Ingenting hade förändrats i Karsha, Zanskars största och vackraste kloster. Stora reparationsarbeten pågick, men jag kunde ändå ta mig högst upp och ta några foton. Jag var tillbaka hos Ellen i trädgården precis halv 4 efter precis fyra timmar.

Ellen tog sig senare till Karsha och fick då också uppleva de storartade restaurationsarbetena med de nya freskmålningarna.

Jag lyckades boka en jeep hela vägen till Lamayuru för 2000. Den skulle starta först på eftermiddagen efter 14.00 och anlända till Kargil vid midnatt, vilket utlovade ännu en

äventyrlig resa som kunde gå hur som helst. Lobsang tyckte det var en bra affär, och jag instämde.

Vi träffades på kvällen med Ellen, och Lobsang bjöd frikostigt på öl – det var ju vår sista kväll tillsammans innan vi alla skulle skiljas åt. Vi hade en underbar kväll tillsammans, och alla dessa samtal om historiska aktualiteter kan inte återges här. De måste smältas först. Huvudsaken var att det var en glad kväll med många muntra skratt och historier som aldrig tog slut, förrän en missnöjd lama kom ut ur ett av rummen och bad oss fortsätta inomhus. (Vi satt i trädgården, och klockan var halv 12.) Vi fick bryta för gästernas skull, men vi skulle ännu ses under morgonen och (förhoppningsvis) på nytt i Photaksar den 1 september.

Lobsang berättade mycket intressant om filmen *Samsara*, som visades på Göteborgs filmfestival för ett antal år sedan när den var ny, att man nu håller på att filma en fortsättning som något att se fram emot.

Jag frågade honom om den svarta stupan i Karsha. Där är en stor svart stupa precis vid skolan i Karsha, den enda svarta stupa jag någonsin sett. Lobsang förklarade att den inte var svart utan mörkblå. Vita stupor symboliserar medlidande, mörkblå stupor står för protektion, och stupor i orange står för vishet. Ett av Lobsangs drömprojekt är att bygga och driva ett eget hotell i Karsha.

Vi träffades ännu på morgonen därpå och var tillsammans hela morgonen tills Lobsang och Ellen måste bege sig ut på sin *trek*. Jag kunde inte lova att vi kunde åter ses i Photaksar, men möjligheten var där, även om jag bad dem att inte räkna med den. De skulle ändå hålla utkik efter mig där.

När de farit vid elva-snåret gick jag upp till klostret Stagrino, som var stängt. Jag gick runt hela området uppe på kullen, varifrån man åtminstone har en tacksam utsikt över hela Padumdalen, men jag fann ingen öppen ingång.

När jag kom ner igen pågick Zanskarfestivalen för fullt. Hela Zanskar var där. Det var dansuppträdanden och stora tal, och det var så packat med folk att det var omöjligt att se någonting. Jag hade sett sådana Ladakhijippon förut, så jag missade ingenting.

Men alla var festklädda, och hela den lilla staden var smyckad till fest. För folket i Zanskar var det ett stort evenemang och en folklig högtid. De två små gatorna, som bildar ett T, var så fullsmockade med folk att ingen trafik var möjlig.

Under sådana omständigheter letade jag förstås förgäves efter min jeepförare, som skulle avresa mot Leh direkt efter festivalen. Det var bara att hålla sig synligt offentligt, i fall han skulle se mig först, och hoppas på hans uppenbarelse.

Jag uppsökte hans brors butik, som lugnade mig med att han var i kommande.

Vi skulle ha startat halv 3. Han kom klockan 4. Ämnade han köra hela natten? Vi skulle knappast ens nå Rangdum före kvällningen. Nå, som vanligt fick man väl se. Huvudsaken var att man kom iväg.

del 15: *Natt i Rangdum och Den första trekken.*

Det blev en festresa. Min chaufför var en uppsluppen, ivrig, effektiv och glad fyr som pratade hjärtligt hela tiden, ladakhiska med mina reskamrater och engelska med mig. Han

brukade pendla regelbundet mellan Padum och Manali via Leh, så han kände vägarna mer än väl. Jag var i goda händer.

Mina reskamrater var tre unga män och en inhemsk fotograf, som satt längst fram. Alla passagerare var på bästa humör.

Som väntat nådde vi Rangdum först långt efter skymningen klockan 9 efter 5,5 timmars körning. Min förare Namgyal bestämde att vi övernattade där.

Vi fick dela två gästrum om tre sängar var. Namgyal sov på golvet på en bädd av ett täcke i sin egen sovsäck.

I övernattningen ingick middag, men före middagen bjöd mina reskamrater på arrac. Detta hade jag aldrig smakat tidigare. Det var färglöst som sprit men bjöd på åtminstone 25% alkohol. Efter festen i Padum med påfrestningarna där inför avresan och avskedet från Lobsang och Ellen var detta ett välkommet tillskott, och vi fick dricka hur mycket vi ville. De ville till och med att jag skulle sjunga en sång, vilket jag gärna gjorde, vilket var mycket uppskattat.

Det var sällsamt att uppleva detta trolska månlandskap i månsken. Klostret Rangdum ligger som världens ensligaste utpost i det vildaste och ödsligaste tänkbara landskap av skyhöga berg överallt som reducerar klostret till en försvinnande blygsamhet. Fullmånen skulle vara total nästa dag.

Man sov gott på arrac, och vi fortsatte på morgonen klockan 6. Jag och min fotograferande kollega fick stanna var vi ville och föreviga glaciärerna och de magnifika skönheterna Nun och

Kun (7000 meter) så mycket vi ville, och vi stannade inte i Kargil utan fortsatte direkt för en provisorisk lunch i Mulbek.

Efter 8,5 timmar efter start från Rangdum nådde vi Lamayuru, och jag fick ta avsked av mina hjärtliga kamrater. Min fotograferande kollega bad mig uppsöka hans butik vid basaren i Leh som hette Karma för en kopp te. Namgyal hoppades få se mig på nytt någon gång i Zanskar, och det hoppades jag också.

Den första trekken

I Lamayuru möttes jag av chockerande förändringar. Mitt gamla lokus Shangri La hade fått en ny terrass, och vad värre var, mitt gamla rum var upptaget.

Kana var en japanska som jag träffat i Padum boende i samma hotell som jag. Hon var från trakten av Osaka och mycket företagsam, då hon redan gjort flera trekkingar i Ladakh under sitt första besök. Vi hade konstaterat att vi skulle komma till Lamayuru, om jag dock några timmar senare genom den senare starten, (hon missade hela festivalen,) men jag sade ingenting till henne om mitt traditionella hotell just för att inte riskera att hon skulle ta mitt rum.

Det var just vad hon gjorde. När jag kom dit var det upptaget – av henne. En annan medresenär hade rekommenderat det obskyra och okända Shangri La åt henne, hon hade provat alla rum och tagit mitt – utan att ana att det var mitt hem i Lamayuru.

Hon hade haft en förfärlig natt i Kargil där hon tagit in på Crown Hotel i dormitoriet för 100 rupier. På vägen till Padum hade det gått bra, men vid detta andra besök trakasserades hon hela natten av en *kashmiri* som antingen oavbrutet antastade henne eller talade i telefon. Då hon skulle ta bussen klockan 5 blev det en kort och sömnlös för att inte säga förfärlig natt. Då hade jag haft det bättre i Rangdum och på köpet sluppit Kargil helt och hållet.

Med en gång när jag kom till Lamayuru begav jag mig på min efterlängttade *trek* upp till Atitse, men jag var för ivrig. Till min egen stora förvåning gick jag alldeles för långt och kom alldeles för högt, så att jag måste gå tillbaka igen. Jag hade startat klockan 3, så detta missöde medförde en allvarlig försening, om jag skulle vara hemma före mörkret.

Till Atitse kom jag fram halv 6. Även detta var helt förändrat. Till min stora sorg var min vän Tomas Toth inte där i år på sin sedvanliga retreat, medan hela klostret var under ombyggnad. Av ett litet kloster skulle man tydligen göra ett stort. En ung indier var den enda inneboende där som spelade indisk popmusik. Allt var fel och beklagligt. Han bjöd i alla fall på te innan jag måste skynda mig tillbaka igen.

Då gick jag fel igen. Ingenting stämde eller klaffade denna dag utom vädret, som inte hade kunnat vara bättre med fullmåne och allt. I ivern över att komma snabbt ner hamnade jag i fel flodfåra som förde mig ner till stora vägen längs en okänd rutt som jag inte visste att fanns. Hela denna dag var späckad av nyheter.

Dock serverade mig min värdinna min sedvanliga utomordentliga *Thenthuk*, som jag avnjöt tillsammans med Kana, som intog *Momos*. Hon ville trekka till Alchi men var osäker på vägen.

Allt borgade dock för en god natt i Lamayuru efter att man äntligen kommit hem igen. Och vilsevandrandet i bergen hade ändå medfört det goda att man funnit nya stigar och kunnat fotografera nya bergsvyer som säkert ingen annan fotograferat förut.

En annan god sak: genom att jag kom så sent ner från bergen strax före skymningen klockan 7 fick jag se hur den nedgående solen färgade de spektakulära månbergen omkring Lamayuru i rödglödande färger. Jag försökte ta en bild av fenomenet men vet inte om det lyckades.

del 16: *Fullmåne i Lamayuru – den andra trekken.*

Jag vaknade vid tretiden och kunde inte låta bli att kasta en blick ut på månlandskapet i fullmånens sken. Det var sagolikt. Man såg varje detalj i landskapet hur tydligt som helst, men då allt var släckt och mörkt och ljudlöst var allting draperat i mörkblått med en oändligt fascinerande trolsk inverkan.

Kana från Osaka visste inte riktigt vad hon skulle göra under dagen som kom, så hon skulle antagligen bara hänga omkring och se vad hon kunde göra. Själv företog jag mig den sedvanliga trekken till Wanla.

Jag tog för givet att det skulle vara den vanliga angenäma och lilla trekken till Wanla, men så var inte fallet. Redan på vägen till passet såg jag att slagregn hade åstadkommit betydande skador och brutit sönder vägen. På väg ner från passet mötte jag en guide med två äldre vandrare. Guiden berättade att de bara gått till passet och sedan vänt igen, då vägen till Wanla var allvarligt störd av regnen. Han berättade dock att flera grupper gått igenom, så jag beslöt att åtminstone se hur långt jag kunde komma.

Det visade sig att vägen var brutalt förstörd längs hela vägen. Regnmassorna hade helt enkelt spolat bort hela vägen och dessutom täppt igen den med jordskred. Det förekom både sjöar och trafik hinder genom jordras som man måste klättra över. Ladakhs lättaste och mest angenäma trek hade i ett slag gjorts besvärlig och svår på gränsen till oframkomlig. Jag förstår inte hur man fortfarande kunde föra ponnyhästar längs denna trek – det låg ändå hästskit längs hela vägen.

Sålunda kom man sent fram och uttröttad fram till Wanla. Inget ställe var öppet. Jag besökte ändå klostret, där de oändliga restaureringsarbetena fortfarande pågick, och när jag fortsatte sökandet efter en kopp te där nere mötte jag en tysk från Stuttgart ute i samma ärende. Vi kammade igenom hela byn utan resultat. Till slut hänvisades vi av en lokal gubbe till ett ställe utan namn bakom de andra husen, där mycket riktigt en dam serverade te och mat enligt *home stay*-praxis. Miki från Stuttgart stannade till lunch, medan jag gav mig av igen efter två koppar te, då jag visste att återvägen skulle bli extra besvärlig.

Miki hade kommit ner hela vägen från Lamayuru före mig och med tung packning dessutom. Inte konstigt att han ville vänta med att återvända hela vägen.

Den blev extra besvärlig. Nu gällde det att klättra hela vägen uppför över alla trafik hinder med jordras, blockeringar, små sjöar, nya branta branter och upp till passet hela vägen under brännande sol och utan ett moln på himmelen.

Då det var så vackert väder var luften extremt torr och het, så att munnen torkade till gummi hela tiden. Jag hade vatten med mig men inte tillräckligt. Vilopauserna i de få skuggställen som bjöds var många och långa.

När jag kom fram efter två timmar och 50 minuter var jag fullkomligt uttröttad och drack genast en halv liter vatten plus en liten whisky – den första i Lamayuru. Hela trekken hade varit på 6,5 timmar i mördande solgass med en timmes uppehåll i Wanla. Jag undrade just hur Miki skulle klara detta med sin massiva packning.

Trekens prövningar avgjorde Photaksar-frågan. I min ålder skulle jag aldrig kunna föra en packning denna väg i dess översaboterade tillstånd till Wanla och vidare till Hanupattar och Photaksar. Jag fick meddela detta till Lobsang och Ellen per mail, som de skulle få i efterhand.

Internet fungerade i Lamayuru som vanligt ibland. Jag träffade mitt gamla värdfolk i Dragon-värdshuset och dessutom deras gamle restaurangchef som varit frånvarande i ett antal år, vilket var ett kärt återseende. Värdfolket förklarade att min värd på Shangri La numera arbetade i Leh i ett försök att komma bort från spriten.

På eftermiddagen kom det ett sällskap på tre trevliga motorcyklister till Shangri La av vilka en var en ung dam från Göteborg som inte hade fått tala svenska på två månader. I mitt sällskap kunde hon frossa i detta. Hon hade haft en allvarlig incident på vägen till Lamayuru då motorcykeln sladdat och välvt och hela ekipaget hamnat upp och ner. Det var en hårsman från att hon farit ut med motorcykeln ned för branten, och dessutom klarade hon sig utan skador, men naturligtvis var hon chockad. Det var hennes första incident i Indien under sina två månader här.

De andra två var en Londonbo som bodde i Australien och en israel. Vi hade en trevlig middag tillsammans på kvällen på fyra man hand medan japanskan lyste med sin frånvaro.

Jag försökte även med Dragons internet under dagen, men det lyste rött, medan min baklogg tornade upp sig för femte dagen.

De avreste igen på morgonen, men vi kunde i alla fall träffas till frukost. Adeline frågade mig som varje hindu om jag var gift och hade familj. Det hade jag ju inte, men då hon var svenska fick jag berätta hela historien om det enda äktenskap jag en gång var nära att ingå.

Prästerna som vägrade viga oss var tre. Då jag var katolik var det komplicerat, så vi vände oss till så neutrala möjligheter som möjligt. Vi vände oss först till Ludwig Schatter i den tyska församlingen då hon stod den församlingen närmast, men han hade vigt henne där en gång förut och ville inte göra det på nytt.

Jag vände mig då till den ortodoxa församlingen som den neutralaste tänkbara, men prästen där, som var mycket vänlig och förbindlig, beklagade att man måste vara ortodox för att kunna gifta sig där.

Så återstod min vän Christer Gardemeister, som var hur villig som helst som liberal oberoende präst som förkunnade att Svenska Kyrkan hade högt till tak, men ju mer han lärde känna min dam, desto mer betänksam blev han, och slutligen strandade företaget på en formalitet som ursäkt – jag minns inte ens vad det var. Christer ville helt enkelt inte viga oss.

Han fick rätt när det fria förhållandet abrupt tog slut den 8 maj 1984 (samma dag som jag två år senare med omedelbar verkan lade in om avsked som organist från den judiska församlingen,) och hon fann nästan genast en ny man som hon gifte sig med och förblivit gift

med sedan dess. Han är mycket sympatisk, jag tycker om honom, en godmodig cellist, och fastän vi har träffats på nytt på neutral mark efter 30 år vill hon inte ha något med mig att göra för att undvika att störas i sitt äktenskap. Jag skrev ett försonande mail till henne som visade att jag inte glömt något av vår passionerade affär, som hon enligt egen uppgift vägrade att ens läsa. Sedan dess har hon aldrig återvänt till vår neutrala mark.

del 17: *Den tredje trekken.*

Daniel ville veta hur det kom sig att jag fötts som italiensk medborgare långt borta i Finland, och jag måste dra den historien också.

Min farfars far Aurelio Lanciai, som kämpat för Italiens enande som rödgardist under Garibaldi, var en mycket dristig man som skapade en stor familj om åtta barn och ett betydande familjebolag, som levererade allt detaljerat hantverk som en operaföreställning kunde behöva plus liknande manufakturartiklar som spetsnäsdukar och annat krimskrams, typ gipskatter och små porslinsfigurer. Plötsligt dog han vid bara 44 års ålder.

Hans åtta efterlämnade barn och änkan Luisa hade inget annat val än att fortsätta verksamheten. Min farfar Ferruccio utsågs till att sköta om de internationella kontakterna och skickades därför ut på ständiga affärsresor främst norrut i Europa. Han upplevde sekelskiftesfestligheterna i Paris 1900, var mycket i Tyskland, kom även till Ryssland och slutligen till Sverige, där han ville stanna och etablera sig i Stockholm, då där fanns en betydande italiensk koloni av konsthantverkare, som kunde hjälpa honom till en egen företagsamhet.

Det begav sig inte bättre än att det då kom en turnerande mandolinorkester hemifrån Verona på besök, som från Stockholm skulle fortsätta till storhertigdömet Finland. Denna orkester bestod av hundra mandoliner och en cello. Det var mycket viktigt för deras image att de skulle vara precis hundra mandolinister.

I Stockholm blev en av dessa sjuk och kunde inte fortsätta till Finland. Farfar kunde spela mandolin och ombads hoppa in som ersättare. Han accepterade och följde med till Finland.

Där begav det sig inte bättre än att han blev stormkär i en vacker flicka, varför han stannade i Finland och friade till henne. Hon gav honom korgen. Då gifte han sig, precis som Mozart, med hennes fulare lillasyster i stället.

Denna Selma Mickelsson blev en god mor för min far, som blev enda barnet 1909. Hon var mycket språkkunnig, hon kunde lära sig vilket språk som helst bara genom att höra det talas, hemma talades det utom svenska och finska även ryska och tyska utom franska och italienska, som var det språk som Selma och Ferruccio alltid talade tillsammans.

Min far Aurelio lärde sig det aldrig av dem men förblev ändå genom födseln italiensk medborgare, vilket då även hans samtliga fyra barn blev automatiskt. Först när vi flyttade till Argentina 1952 blev vi tvungna att ansöka om finländskt medborgarskap, då bestämmelserna var sådana, att man inte kunde flytta till Argentina utan att vara medborgare i det land man flyttade från.

Aurelio hade lärt sig flytande spanska för detta jobb, han kunde även flytande engelska, tyska, svenska (sitt modersmål) och en utmärkt finska, medan han lärde sig italienska först mot ålderdomen, när han mer och mer började dras tillbaka mot Italien.

Vädret var inte gott den sista dagen i Lamayuru och kunde resultera i vad som helst. Jag tog det lugnt på morgonen och bidade min tid i hopp om att det skulle lösa sig, men det gjorde det inte. När jag intog min lunch på Dragon med curd och rispudding med te sade min värd att det skulle regna mellan 3 och 4. Det såg inte bättre ut.

Men min värdinna sade att blåsigheten var ett gott tecken och att det kunde blåsa förbi. Jag beslöt att ta risken i trots mot regeln, att man aldrig skall ge sig upp i bergen om det är risk för oväder.

Jag ville en sista gång besöka Atitse för säsongen och göra min favorittrek uppåt bergen och startade 13.40. Vädret var i högsta grad ostadigt, men det blåste åtminstone för fullt. Denna gång missade jag inga vägar och nådde klostret 15.30 utan regn. Men ingen var hemma.

Jag lämnade en not hos dess enda inneboende som jag träffat senast att jag varit där, och det var allt jag kunde göra. Sedan var det bara att gå tillbaka igen. Då började regnet.

Jag hade ändå tagit paraply med mig för säkerhets skull, vilket kom till användning. Men när småskurarna upphörde var det hopplöst att försöka fälla ihop paraplyet igen i den hårda fjällvinden. Dessutom var det svinkallt.

Ändå var det en lyckad trek. Jag fann de rätta vägarna till slut och kunde gotta mig i att fotografera de dramatiska regnovädren över Himalaya. Jag var hemma igen 17.20 efter en trek på 3.40 timmar. Det var precis lagom, och jag hade fortfarande whisky kvar.

Mig veterligen är jag den enda västerlänning som känner till denna trek och aldrig tröttnar på den. Jag känner bara två andra som har gjort den. 2011 fick jag med mig Halvar på den, men han blev sjuk efteråt och skulle knappast kunna göra den ensam. Den andra är Birgit Gustafsson, men hon känner bara till vägen genom ravinen. Inte ens Tamás Toth, som gjort retreat i Atitse i många år, hade någon aning om någon annan väg än den farbara omvägen. Naturligtvis utnyttjas dock denna bergsstig flitigt lokalt, då där alltid finns färska kospår och väl upptrampade stigar.

Kana från Japan hade lämnat under dagen utan att säga farväl med packning och allt för att i trots mot min avrådan göra den svåra trekken till Wanla för att senare fortsätta till Alchi över Tar La, fastän hon var osäker på vägen. Förmodligen råkade hon ut för den värsta ovädersduschen, som drog just över bergen mot Prinkiti La och Wanla. Jag måste ta för givet att aldrig få höra av henne mera.

Med alla dessa bortfarna, Daniel, Opher och Adeline och nu även Kana, och med ett internet som inte fungerade, blev det ganska melankoliskt i Lamayuru. Efter ovädret hade temperaturen gjort en störtcykel, så att man till och med frös. Hösten stod för dörren, det var månadsskiftet till september och bara tre veckor till höstdagjämningen, så det var dags att lämna Lamayuru.

Tyvärr fick jag inte träffa Miki på nytt, som varit min kamrat i Wanla. Jag sökte efter honom med ögonen, men det är tyvärr möjligt att hans tunga ryggsäck avhöll honom från att återvända den svåra trekken från Wanla samma dag, och igår var vädret avskräckande.

Efter frukost lämnade jag Shangri La, räkningen var på 1200 för tre nätter (260 kronor), då dottern tagit över räkenskaperna fick jag inte längre betala som jag ville, (1200 var det maximala jag hade varit villig att betala för icke det bästa rummet, som ju Kana från Japan tog

ifrån mig,) men jag var helt nöjd med det enklare rum jag fick och för ett vänskapspris (30 kronor).

del 18: *Inget internet i Ladakh.*

Som vanligt skulle jag ha stannat åtminstone en dag till i Lamayuru. Det är alltid så – varje år!

Hela vägen tillbaka till Leh dominerades av dunka-dunk i bussen med en så genomträngande hård bas att inga öronproppar hjälpte. Flera gånger försökte jag vädja om en lindring av tortyren och försökte själv några gånger skruva ner den, då jag satt nära, men den var fjärrkontrollerad. Först under den allra sista etappen från Nimmu förstod föraren att jag led.

Denna automatiska skräpmusik med jordbävningbas som kinesisk tortyr och högtalarhjärntvättsterrorism förblir mitt enda problem i Indien och annorstädes, och Ellen som upplyst Yogalärare led av samma sak. Ändå var det bara en lindrig portion hon utsattes för hela vägen till Padum, då det faktiskt var ladakhisk folkmusik, och Lobsang hela tiden uppmärksamt skruvade ner volymen när andra skruvade upp den.

När man åker i jeep eller buss i Himalaya förtar det hela naturupplevelsen, man bara lider och kan inte njuta av landskapet hur vackert det än är, man reser till Himalaya för att söka frid och vill bara kärlek, medan denna automatiska hjärntvätt bara bereder motsatsen och väcker enbart hatkänslor till liv i en ursinnig aggressivitet som är svår att behärska men som försvinner omedelbart så fort det blir tyst, och man då finner tystnaden som den ljuvligaste och sannaste av all musik – då kan man höra den riktiga musiken.

Det ofattbara är att majoriteten inte reagerar och fattar att detta är direkt psykiskt ohälsosamt utan annan effekt än att piska upp stressen. Vem som helst borde ju kunna urskilja mellan oväsen och musik, men så fort oväsendet markeras med rytmiskt dunka-dunk tycks de flesta acceptera det, låta sig avtrubbas av hjärntvätten och gå med på den passiva fördumningen i förintelsen av all möjlighet till koncentration. I synnerhet är detta mord på kreativiteten och en förintelse av allt kreativt tänkande – åtminstone för alla som inte tycker om att påtvingas "musik" som de inte vill höra.

Hemma i Leh var lyckligtvis den trogne gårdvaren hemma, som efter att ha prövat många nycklar och många lås lyckades få mig insläppt i ett rum där jag kunde reorganisera mig och äntligen tvätta mig ren. Att efteråt få dra på sig ett par rena kalsonger var en av resans högsta njutningar och ett sanningens ögonblick.

Så gick jag på lunch och intog som vanligt min rispudding på "Happy World" – och vad händer? Jo, någon affär i närheten kör på med hämningslöst och hänsynslöst jordbävning-dunka-dunk, där det enda som hörs av musiken är just den outhärliga jordbävningbasen. Och detta efter ljuvliga drömmar i Lamayuru om Schubert, som påminde mig om den film om honom som jag ännu inte hade sett, och om en klassisk 1700-talsfest med Par Bricole.

Man var hemma igen i stadens dagliga tortyr av oväsen, tutande bilar, trängsel, avgaser, dammhosta och den obligatoriska högtalarhjärntvättsterrorismen. Det enda man kunde göra åt saken var att armera sig med en ny flaska whisky. Och så var det lokala Systemet stängt!

På kafé Lamayuru tog jag en sedvanlig kaffe med chokladboll. Vid bordet bredvid satt det en sympatisk ung engelsman som hörde hemma i Plymouth, Cornwall. Hans mor hade en egen bokblogg på nätet och var mycket litterärt insatt och intresserad, så vår mycket givande konversation pågick för fullt ös i närmare en timme. Vi såg båda fram emot fortsättningen. Han skulle vidare med sina kamrater på motorcykeltur till bland annat Stok, men det var möjligt att vi kunde återses i Manali. Hade jag stannat en dag till i Lamayuru hade vi aldrig träffats.

På kvällen till middagen i Tenzing Dickey hade jag gott sällskap av en grupp om fem tjeckiska ungdomar. Vi diskuterade Milos Forman och Milan Kundera bland mycket annat.

På onsdagen gick jag upp till överste Wangdus i ändan av dalen. Han var tyvärr inte hemma. I stället blev jag bemött av en aggressiv hund som fullkomligt skällde ut mig och faktiskt angrep mig, men lyckligtvis trängde hans tänder inte igenom byxan. Detta aktualiserade på nytt det allvarliga hundproblemet i Leh: tre dödsfall har rapporterats det senaste året, och i sista stund hindrades en dam från att bli uppäten ganska nyligen, då hundarnas massaker av henne hejdades i sista ögonblicket, men hon fick sys ihop på många ställen, och till och med håret hade de slitit av. Som väl var skadades inte hennes inre organ.

Internet var ett sorgligt kapitel. Det fungerade inte. Någon kabel vid Srinagar hade slitits av, under några timmar på tisdagen kunde man till nöds hinna gå igenom fyra femtedelar av sin baklogg (250 mail), men sedan var det kört igen, och det kom inte tillbaka under hela onsdagen.

Problemet kvarstod under torsdagen. Ingen affär kunde ta emot kreditkort, och det köades traumatiskt utanför varje ATM-bank i förtvivlat men gagnlöst hopp om att det någon gång skulle fungera, och alla cyberkaféer var stängda eller övergivna. Man fick samma svar varje gång, att man inte visste när och om det skulle börja fungera igen.

Jag hade lyckligtvis kontanter så att jag åtminstone kunde göra bokinköp. Jag fann Ellens härbärge "Shaolin" uppe i Sankara, där hon hade lämnat den hyperaktuella "Submission" åt mig, jag köpte den senaste boken om Jesus' 17 år i Indien med enligt författaren oomkullrunneliga bevis och fann den förlorade "The Yogins of Ladakh", som jag köpt för tre år sedan för resan till Dzhongkhul, på begäran av en god vän och Ladakhmedresenär lånat ut den till honom och aldrig fått den tillbaka trots anmodan då han "inte kunde hitta den". Man slarvar inte bort lånade böcker, och jag kan nu aldrig mera låna ut någon bok till någon människa mer. Denna var särskilt ovärderlig då den sedan länge varit "out of print" (1932), och att jag nu fann den "second hand" var ett underverk. Jag hade velat köpa fler unika böcker men inte utan kreditkort.

Jag sökte efter Lobsang i hans kontor, men det var stängt. Däremot stötte jag ihop med min gamle musikvän från resan till Leh på Tenzing Dickey, och det var ett hjärtligt återseende.

Del 19: Åter till Manali

Jag besökte ännu min reskamrat fotografen från Padum, som hade en imponerande fotoaffär mitt i huvudgatan. Vi utbytte adresser och sajter och såg fram emot ett blygsamt samarbete.

Klockan 5 på eftermiddagen kom äntligen internet i gång igen, och man kunde äntligen åtgärda sin monstruösa baklogg på 300 mail. Det var som en förlossning. Men man fick skynda sig, ty man visste ju inte när servern skulle kollapsa igen, och trycket på den nu måste vara stort.

På kvällen kollapsade emellertid jag. Det var omöjligt att förstå vad som hände, då det inte fanns någon anledning. Kanske jag hade ätit för mycket, det enda farliga att äta i Ladakh. Tarmsystemet exploderade, och jag låg utslagen och frös som en naken gris på nordpolen. Det hjälpte inte med sockor – man frös om fötterna ändå, fastän det inte alls var kallt i rummet, och jag hade dubbla filter. Det måste ha varit feber. Först senare på natten började man småningom bli normal igen, men jag var mycket försvagad.

Några fler ansträngningar var inte att tänka på, utan det var bara att börja planera för återfärden till Manali.

Vid busstationen stötte jag ihop med Fredrik och Christian, de två svenskar jag stött ihop med tidigare på Happy World. Även de skulle bege sig. De hade gjort Nubra och en hel del annat och var nu färdiga för återresan. Vi köpte tillsammans våra bussbiljetter med platser som vi fick välja själva, så saken var klar.

Trots total frånvaro av all aptit pressade jag i mig en rispudding till lunch med en kopp te, och det fick räcka. Ännu svårare var det att pressa ner en middag till kvällen, men det fick gå.

Sedan den makalösa tarmexplosionen, som var som en fullständig storrengöring och utrensning hela tarmsystemet, skulle det nog dröja till nästa avföring – minst tre dagar.

Resan ner till Keylong gick smärtfritt. Bussen var fullproppad. Vi var tio västerlänningar – vi tre svenskar, två par engelsmän, ett ungt tyskt par från Stuttgart och en tigande tionde person av äldre manligt slag, troligen fransman.

Vädret var perfekt hela vägen. Betecknande var symptomet på hur förorenat Leh verkligen var. Sedan min återkomst dit hade jag lidit av sprucken överläpp med sår, som varit i tre dagar, men som omedelbart helade sig i den friska bergsluften uppåt 4-5000 meter.

Vi anlände till Keylong strax efter 6 efter drygt 11 timmar vilket var hyfsat, men vädret var oroväckande, och när vi steg ut började det regna. Jag tog in på mitt vanliga primitiva lokus medan Fredrik och Christian ville se sig om.

De var vittberesta båda två genom hela Asien under de senaste sex månaderna och hade genomrest både Kina, Malaysia och Indonesien och överallt funnit miljöförstörelsen mycket värre än i Indien. I Kina i Peking hade det rått en sådan smog att flygplatsen stängdes då sikten bara var fem meter. I Indien förekom det ändå lokala ansträngningar åt rätt håll. Ett anslag vid sidan av vägen vittnade åtminstone om någon insikt: "Virgin nature is the heart of God". (Jungfrulig natur är gudomens hjärta).

Jag sov över på mitt vanliga primitiva lokus hos de tibetanska bröderna i Keylong, medan Fredrik och Christian föredrog ett bättre ställe, men vi hade en trevlig middag och kväll tillsammans.

På söndag startade vi halv 7. Vädret var osäkert, men vi kom över Rohtang utan regn. På väg ner till Manali tillstötte de enda komplikationerna: en enorm förstoppning av truckar, tankbilar, bussar, jeepar, bussar och gethjordar. En trång väg, massvis mötande trafik och gethjordar samt bilvrak och sönderkörda vägräcken vid sidan om, och det var så gott som kört.

Vi skulle ha kommit ner till klockan 12, men vi kom i alla fall fram före ett. Då började det regna.

Jag tog med mig Fredrik och Christian till Rajus "Green View" där vi installerades i bekväma moderna rum, varpå jag genast begav mig till Vashisht efter en dusch och fick genast kontakt med Johannes. Konferensen var förstås för länge sedan förbi, men flera av deltagarna var ännu kvar.

Det ljusnade senare på eftermiddagen, och jag kunde njuta av mitt obligatoriska kaffe vid fosen i Old Manali i solsken. På väg dit stötte jag ihop med Tara, och det var bra att han genast fick veta att jag var ankommen. Han förstod att jag bodde hos Raju tills vidare efter min våldsamma tarmrengöring i Leh för tre dagar sedan, som nu följdes av förstoppning, det brukar gå så, och därmed var alla kontakter i Manali återupplivade.

Då Dalai Lama skulle hålla föreläsningar i Dharamsala 8-10 september skulle där vara tjockt med folk och knappast möjligheter till lediga rum, så det såg ut som om jag skulle förbli i Manali tills det var över. Även Fredrik och Christian skulle till Dharamsala men visste inte när. Jag alertade dem om Dalai Lamas föreläsningar med oframkomlighet och folkmyller samt över det faktum, att om vädret var instabilt i Manali var det alltid ännu sämre i Dharamsala.

De trivdes emellertid gott i Manali, "Vilket ställe!" sade Fredrik, vilket glädde mig, och Rajus ställe "Green View" förvånade mig med att ha en utmärkt meny till skäliga priser och till och med internet genom Wi-Fi. Det fungerade bristfälligt och långsamt som alltid men var ändå mer än vad Greenland någonsin kunnat erbjuda. Emellertid hade jag ändå föredragit gamla Greenland med dess mera gedigna och gammaldags rum, större och bättre utsikt, större hemkänsla och trivsammare atmosfär.

Del 20: *Greenland.*

Min gode gamle värd på Greenland brukade säga till mig, att hans Greenland var mitt hem i Indien. Nu hade han avhänt sig verksamheten och hyrt ut sitt hotell på två år till hinduer som mest bara tog emot hinduiska gäster, och Raju, min värds tidigare kökschef under många år, hade övertalat mig att bo hos honom i hans *Green View* i stället, ett mindre men modernare hotell med mycket skralare utsikt. Greenlands uthyrning på två år skulle sannolikt bara bli ett, och vår vän Tara Chand stod i faggorna och hade gärna övertagit rörelsen, om han inte råkat ut för en ekonomisk katastrof som gjorde honom fattig – han hade i ett slag förlorat 100,000 kronor i lån till en irländare som hamnat i fängelse i Turkiet. Min värd Hari Singh hade blivit mycket besviken. Raju hade varit hans självklara arvinge till Greenland men skapat sig ett eget mindre hotell, och Tara, som hyrt det förra gången och skött det väl, hade förlorat alla sina kort. Nu infann sig möjligheten att jag skulle kunna rädda situationen med att träda in som delägare.

Det var verkligen lockande. Jag var mycket fäst vid Greenland efter att ha bott där i tolv år och trivts där bättre än någon annanstans i Indien både hälso- och miljömässigt, och det var underbara människor jag hade att göra med, särskilt Taras familj. Jag firade min födelsedag med dem varvid jag bjöd Tara på whisky. Hans far hade som militäranställd efter sin pensionering undfått gratis whiskyransoner varje månad som han kunde bestämma själv, men han var borta nu, så min whisky var mycket välkommen.

Tara ville försäkra mig om min ålderdom, bygga ut sitt hus till en bostad åt mig och försörja mig tills jag dog, han hade tre söner och fyra barnbarn och var inte ens 50, och därtill kom frestelsen om Greenland.

Johannes avrådde mig från alla tänkbara indiska äventyrligheter. Det kunde framför allt uppstå juridiska problem, och hade jag råd att punga ut med 70,000 kronor när jag inte ens visste hur mitt liv skulle bli ekonomiskt efter min ålderspensionering nästa år? Det avgörande ordet skulle troligen fällas av min bank, som bättre än vi kunde veta vad affärsinvesteringar i Indien kunde medföra.

På samma dag stötte jag ihop med två australiensare, den ena i Vashisht och den andra i Old Manali. Martin i Vashisht hade jag sett där under flera år men aldrig pratat med honom förrän nu. Han kom egentligen från Birmingham men hade tidigt kommit till Australien men småningom hamnat i Vashisht, som han betraktade som sitt enda hem. Han hade en bror kvar i England som han sällan besökte, och i Australien ansåg han att man drack för mycket medan han hellre höll sig till holken. Han talade mycket lågmält men såg bra ut fortfarande vid 63.

Den andre kom vandrande förbi mitt kafé i Old Manali, slog sig ner vid mitt bord och började orera. Han var den gudabenådade pratkvaren, men jag tålde honom, och ju mer jag lyssnade till honom, desto intressantare blev hans monolog. Han visste allt om det ockulta i synnerhet politiskt och var hemma i hela den religiös-politiska världen av intriger och sanslösa manipulationer. Han var hemma från Melbourne, stor och kraftig, hade kört motorcykel upp förbi Manikaran och där fått punktering, han hade fått leda motorcykeln ett bra stycke, och han var ganska desillusionerad. Han hade varit här 1984, då hade världen sett annorlunda ut, inom samväldet hade man då fått visum på 49 år till alla länder inom samväldet, vilket tog slut i och med mordet på Indira Gandhi. Han hade studerat antroposofi och hade särskilt intressanta saker att berätta inom detta område. Han hette Philip och var en utomordentligt intressant bekantskap som man gärna skulle vilja träffa igen, vilket man dock troligen inte skulle göra.

Han var kanske den märkligaste nya bekantskapen på hela min resa, och hans undervisning gav mig oändligt material till eftertanke. Han var som en öppen bok, och ingen liten sådan, utan som en koncentrerad encyklopedi över hela samtidens samlade och mest aktuella esoteriska vetande. Liksom med Miki i Wanla skulle jag djupt beklaga att jag knappast skulle få någon kontakt med honom igen.

På lördag reste jag vidare till Dharamsala efter ömt farväl till alla vänner. Som vanligt blev den resan fruktansvärd. Den skall bara ta 10 timmar men tog 12 på grund av punktering den sista längsta och mest stökiga milen, och naturligtvis fanns det inget reservdäck, utan man måste laga ringen vid en verkstad. Bussen stannade vid tre innan vi fann en verkstad som dög.

Lyckligtvis hade jag startat tidigt på morgonen, och klockan 6 var vi framme. Resan kostade 400 rupier medan den brukat kosta 250. Jag fann mitt gamla rum i Seven Hills, som nu kostade 250 mot 200 förra året. Jag brukade bo i en etta för 70 i Dharamsala. 1998 kunde jag leva gott på 250 rupier om dagen, medan det numera drog sig allt närmare tusenlappen. Förra året fick jag 8 rupier för en krona, i år bara 7. Den avgörande strömkantringen noterades 2010, då det för första gången visade sig dyrare att leva i Indien än i Sverige.

Men man var framme i McLeod Ganj igen, stämningen var god i den tibetanska exilhuvudstaden, och jag kunde se fram emot några välgörande avslutande *treks* bland bergen.

Del 21: *Avskedets dag*

För första gången på hela resan mötte jag riktigt dåligt väder. Det ösregnade i Dharamsala, där ju vädret alltid är extremt nyckfullt, så det var ingenting konstigt. Dharamsala är ett av de regnigaste ställena i Indien.

Mycket hade förändrats. Gakyi, mitt favoritställe och ett av Dharamsalas populäraste ställen, ett av de få där man fick äta i fred utan skräpmusik, nog det bästa matstället i Dharamsala, hade upphört. Samtliga internetkaféer utom ett hade upphört, då man tydligen litade helt på Wi-Fi, som inte fungerade. Tydligen hade någon apa slitit sönder någon ledning någonstans och tuggat i sig den, och när detta händer är det svårt att lokalisera var. Det händer hela tiden. Internet var en katastrof i år i hela Ladakh och Himachal. Strömavbrotten och serverhaverierna gjorde inte saken bättre.

På mitt hotell, 250 för en etta, det brukade vara 100, fungerade inte varmvattnet och nästan ingenting annat heller. Restaurangen var stängd och kunde som mest bjuda på te. Det skulle vara skönt att komma hem.

Endast bergen var sig lika, och jag gick upp till Triund varje morgon trots regnhoten. Jag brukade komma ner igen före regnet, och morgnarna förblev pålitligt magnifika.

Det återstår att summera resan. Konferensen i Manali, som ju ägde rum medan jag var i Ladakh och Zanskar, tycks ha mynnat ut i konstaterandet av att världens två största politiska problem var islam och Kina. Islam med sin etablerade systematiska terrorism och 1,6 miljarder anhängare förblev världens största källa till instabilitet, oro och bekymmer, medan Kinas kommunistiska parti med dess ständigt hårdare pressande förtryck, som stödde terroriströrelser i hela världen, inte bara talibaner och Al Quaida utan även i princip alla etablerade diktaturer som Mugabe, Kim Jong Un, Putin (som stödde Assad och Lukasjenko), Iran och kanske även Isis och fortsatte med sina systematiska etniska rensningar i Öst-Turkestan, Tibet och Inre Mongoliet med långsiktig metodisk utrensning av den lokala befolkningen för att ersätta den med ständiga tvångsinflyttningar av Han-kineser, egentligen utgjorde världens mest allvarliga terrorcentrum, som en supermaffia, som endast bestod av 5% av Kinas befolkning, medan ständigt fler kineser övergav detta parti. Konferensens slutsats var tydligen att båda dessa källor till ofred och förtryck, islam och Kinas kommunistiska parti, med nödvändighet måste desarmeras och avpolitiseras.

Dock var Johannes noga med att göra distinktioner. Vissa grenar av islam hade ingenting alls med militant islamism att göra, främst Ahmadiya i Pakistan och Indien, som omhuldar Jesus, samt Bahai, som är hårt förföljd i sitt ursprungsland Iran, samt Yezidierna och druserna, som är något helt annat än islam.

Vad som däremot klarade sig utmärkt hela vägen var hälsan, om man bortser från ryggbesväret efter den långa skumpiga Manali-Leh-rutten, som det tog tio dagar att bli av med, och magtjosan en av de sista dagarna i Leh, som resulterade i en långvarig och plågsam förstoppning, som tvingade mig att krysta varannan dag som i en lång följd av plågsamma förlossningar...

Men vädret var kalas hela vägen ända tills jag kom till Dharamsala, där fantomskurarna bröt ut i fulla syndafloder med åska och blixtar som höll på som ett långvarigt bombardemang med blixtoffensiv i timmar – det var bara Stalinorglar som fattades. Den enda smått regniga dagen i Lamayuru var därmed en baggis.

Till min stora förtjusning stötte jag ihop med min värdinna från Gakyi den sista morgonen när jag var på väg upp mot Triund. Hon kände igen mig förrän jag kände igen henne, men när jag kom nära inpå henne såg jag genast vem det var och utbrast spontant: "Men varför i all världen har ni övergett Gakyi, det bästa stället i stan?" Detta öppnade genast en hjärtlig konversation om gamla minnen – jag hade alltid ätit hos henne. Visst saknade hon krogen och alla sina nöjda gäster, men gjort var gjort, och hon hade i stället öppnat en tibetansk klinik.

Sista besöket hos mina vänner var också minst sagt hjärtevärmande. Den lille Lalu från Bihar bjöd mig på *thukpah*, den läckraste hittills och med varvning, och hos min gamle veteran i det äldsta kaféet på halva vägen, som nu innehaft det i 32 år, hade jag en lång pratstund om de aktuella problemen: den inhemska turismen, nedskräpningen, privatkaféerna (som nu alla hotades med stängning och vräkning inom två veckor) och den audiella miljöförstörelsen, då unga lokala turister i drivor inte bara skräpade ner utan dessutom förpestade bergsfriden med digital skräpmusik. Vi var överens: Människan är i sig en miljöförstörelse, och problemet är, att hon aldrig hade behövt bli det.

Jag reparerade mina utslitna sandaler för 450 rupier och fick dem tillbaka som nya och hedrade min tandläkare med en visit. Det gladdde henne mycket att få veta slutet på mitt tandäventyr förra året. Det var bara att konstatera att vi hade gjort rätt i att inte dra ut den utan låta den disintegrera av sig själv. Detta hade den gjort i tre omgångar, och när den tredje och största biten släppt var problemen över, så att jag både kunde tugga och bita med den halva återstoden av tanden igen. Jag visade den lossnade tandhalvan för henne, och hon var förtjust.

Den stora lärdomen för resan var dock hur viktigt det är med kött. Under de tre veckorna i Ladakh åt jag inte den ringaste köttbit, men kött är nödvändigt vid fysisk ansträngning, som när man vandrar i höga berg över 3000 meter. Det var en njutning att åter få äta kött i Manali, och i Dharamsala var det påfallande hur mycket mera man orkade anstränga sig på höga bergsturer efter sunda köttmåltider.

Resan ner till Delhi gick förvånansvärt smidigt, för en gångs skull stannade inte bussen i det betänkliga Chandigarh, halv 7 var vi framme i Delhi, jag kunde lugnt ta en motorrickshaw ut till Indira Gandhi Airport och där ta flyget. Sedan var det bara att flyga hem.

Resans kostnad är alltid intressant att summera. Det klarade sig ganska exakt omkring 10,000 kronor för fem veckor exklusive visumkostnaderna med en daglig kostnad på 900 rupier i medeltal (130 kronor). Visumkostnaderna var i år extrema på grund av nätbedrägeriet, som från början äventyrade hela resan, och den svenska valutadeprecieringen inverkar även menligt: förra året fick man 8 rupier för en krona, i år bara 7.

September 2015